

S'Esclop

Il època, any VI

3,25 □

Quadern cultural

1999 - 2007, 8e aniversari

32

Antoni	ARTIGUES
Pascal	BOULANGER
Bartomeu	FIOL
Joan	FULLANA
Glòria	JULIÀ ESTELRICH
Jon Iñaki	LASA
Miquel	LÓPEZ CRESPI
Jaume	MESQUIDA SANSÓ
Joan	PERELLÓ
Pere	PERELLÓ I NOMDEDÉU
Josep	PIZÀ I VIDAL
Joan	POMAR MIR
Jaume C.	PONS ALORDA
Margalida	PONS
Bartomeu	RIBES GUASCH
Pere	ROSSELLÓ BOVER
Gabriel S. T	SAMPOL
Emili	SÁNCHEZ-RUBIO
Antoni	SERRA
Aiden	SHAW
Àngel	TERRON
Maties	TUGORES I GARAU
Antoni	VIDAL FERRANDO

IL·LUSTRACIONS

Miquel	BRUNET
Cati	CLADERA
Manuel	CORONADO
	JOAN
Dolors	FUSTER
Sergio	MORA
Maria	OLIVER
Miquel	PERELLÓ I RAMIS
Ramon	PROVENZAL
Xisco	PROVENZAL
	ROBERT
Gaspar	SERVERA
Miquel J.	SERVERA
Josep Manuel	VALVERDE
Eduard	VICH
Magdalena	VIDAL

Sant Jordi, pintura bizantina sobre taula de fusta, fotografia de **Magdalena Vidal** (2006)

Editor: S'Esclop
associació cultural

Director:
 Joan Fullana

Consell de Redacció:
 Rainelda Palerm
 Josep Pizà i Vidal
 Gaspar Servera
 Josep Manuel Servera
 Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop
 Apartat de correus 5222
 07011 Palma (Mallorca)
 Telèfons:
 971 - 439209
 971 - 693933
 Fax: 971 - 734012
 <sescllop@hotmail.com>

Publicitat:
 639 - 954223

*Coberta: fotografia de
 Josep Manuel Valverde*

Disseny:
 Joan Fullana & Gaspar Servera

Tractament d'imatges:
 Iñaki Macià

Impressió:
 Loracar SL

Dipòsit legal:
 PM - 2551-2003
 ISSN 1697-7300

Març - abril 2007

Índex

Antoni	ARTIGUES I BONET	22
Pascal	BOULANGER	26 i 27
Bartomeu	FIOL	18
Joan	FULLANA	6 i 7
Glòria	JULIÀ ESTELRICH	10
Jon Iñaki	LASA	28 - 31
Miquel	LÓPEZ CRESPI	16
Jaume	MESQUIDA SANSÓ	32
Joan	PERELLÓ	20
Pere	PERELLÓ I NOMDEDÉU	23
Josep	PIZÀ I VIDAL	13 - 15
Joan	POMAR MIR	4
Jaume C.	PONS ALORDA	23
Margalida	PONS	8 - 10
Bartomeu	RIBES GUASCH	35
Pere	ROSSELLÓ BOVER	19
Gabriel de la S. T	SAMPOL	24 i 25
Emili	SÁNCHEZ-RUBIO	23
Antoni	SERRA	32
Aiden	SHAW	24
Àngel	TERRON	21
Maties	TUGORES I GARAU	26 i 27
Antoni	VIDAL FERRANDO	37 i 38

IL·LUSTRACIONS

Miquel	BRUNET	36
Cati	CLADERA	13 i 15
Manuel	CORONADO	7
Dolors	FUSTER	9
	JOAN	24 i 27
Sergio	MORA	18 i 19
Maria	OLIVER	33
Miquel	PERELLÓ I RAMIS	15
Ramon	PROVENZAL	17
Xisco	PROVENZAL	17
	ROBERT	21
Gaspar	SERVERA	20
Miquel J.	SERVERA	5, 6 i 11
Josep Manuel	VALVERDE	1
Eduard	VICH	40
Magdalena	VIDAL	2 i 10

S'Esclop, Quadern cultural no retribueix cap de les col·laboracions; la redacció no tornarà els originals no sol·licitats ni sostindrà correspondència sobre els mateixos; la revista no comparteix necessàriament les opinions signades dels seus col·laboradors.

S'Esclop, Associació cultural no gaudeix del suport econòmic de cap institució privada ni rep ajudes de cap organisme autonòmic o municipal

Convèncer

Voldria fer-me entenent, sense haver de filar molt prim. El meu propòsit és aclarir només una idea, un desig, una lluita pendent d'aquest petit país. Jo som d'aquells que estim la meva pròpia llengua. No vos deman que la parleu. Parlau així com vulgueu. Ja m'espavilaré, no passeu ànsia. A l'hora d'ara, i en no voler girar-la, potser em tracteu: d'intransigent, de separatista, fanàtic, o fins i tot, de terrorista...

Ja fa molts anys, que a l'escola, ens va ser amagada, robada, ignorada, maltractada, menyspreada... També ja fa més de dos dies, que a força de llegir i escriure, d'equivocar-me i cercar als diccionaris, de tenir una estima per la meva llengua mare, que no m'agrada, que no vull, que no consent que ningú més, en faci befa, i que m'exigeixin parlar en una altra llengua, que jo no he triat, que jo, no he mamat.

Si fa poc que has arribat i no entens la nostra parla encara, no pateixis, no som tan bèstia, et parlaré en la teva llengua -si la sé-. Però també, et diré com es diu, tot el que abans t'hauré explicat, amb les paraules d'aquesta terra nostra. I vostra, si voleu romandre entre nosaltres, tal com pertoca.

Si ets d'aquí, i no la parles, germanet, no sé què podria dir-te per convèncer els teus dubtes, la teva deixadesa... Podria retreure el tòpic que la llengua és com una mare. I qui és que no estima la seva mare? Podria dir-te que el qui refusa les seves arrels, perd tota la seva pròpia identitat, el bagatge, el caràcter, la sang i la llet. Ho perd quasi tot, germanet. Podria afegir més arguments, però jo no et vull vèncer. M'agradaria dir-te només, fluixet a l'orella, que si no ens espavilam tu, jo, i nosaltres, i ells -però d'un en un- potser se'n vagi tot, a fer moltes punyetes...

Com t'he dit abans -germà i amic- jo no et vull vèncer : Et-vull-con-vèn-cer. M'ho estim molt més, perquè sé que serà, de molta més durada...

Joan Pomar Mir

del poemari *El solc dels anys*
(Premi Vila de Lloseta, 2002)

23 d'abril 1999 - 2007, 8è aniversari

SUPLEMENT LITERARI DE LA VEU

La Veu, Butlletí informatiu i cultural de la delegació de l'Obra Cultural Balear Edició especial pel Dia del Llibre, Sant Jordi, Calvià, 23 d'abril de 1999

Racó Poètic

Postal d'amor (A Paula)

A vegades pens en tu:
ets una blanca fada
de somriure fraula,
gronxant-te suament
sobre el quart creixent,
de la lluna, ocràcia
com els teus ulls.

A vegades pens en tu:
ets un estel solitari,
de brillant resplendor,
que em fa l'ullet
mentre dolçament somriu.

A vegades somio amb tu:
ets una preciosa nimfa
de cos tendre i alat,
fent música amb l'arpa
dels teus cabells rinxolats.

A vegades somio amb tu:
ets una musa
de fina túnica transparent,
que em dicta aquesta cançó
a mitja veu...

A vegades, molts a vegades
junts, fan un sempre.

TOMEU MARTÍ

*La fixa patina sobre la fina pel lícida
de greix de la taula,
boques desdentades assaboreixen copetes
plenes d'anís i conyac.
Els joves parlen de futbol
i els vells de quan un puny en alt
era un puny en alt
i, fora, davant del vidre del local
els nins juguen a piso
un,
dos, tres,
un,
un,
dos, tres.*

ALBERT HERRANZ HAMMER

Il·lustració de Bernal Torrens

Balcans 99
Ara s'encenen les roses,
tremolen sang i espurnes.
Afeblida per l'estaticitat,
pujo als ulls d'una carn.
Sang menys escassa però més carn
molt més estàtica
florint dins el cràter d'un missil.

ÀNGELS CARDONA PALMER

S'ESCLOP Núm. 1

Suplement literari de *La Veu*

La Veu, Butlletí informatiu i cultural de la delegació de l'OCB de Calvià Maig-juny, 1999

S'Esclop i es Galatzó són muntanyes màgiques. Per elles caminà Aragó mentre aidat per la llum de fogueres i el tempteig de les estrelles mesurava el meridjà, fets celebrats en el famós poema de Miquel dels Sants Oliver. Aquest poema i el seu caràcter mític fa que aquest topònim ens sembli ben adient per recórrer el pas de la constel·lació literària amb esclops en lloc de sabates.

JAZZ

Amb la seva col·laboració, hem fet possible aquesta nova edició del Suplement Literari de *La Veu*

Àngels Cardona,
Tomeu Martí,
Joan Perelló,
Jaume Pomar
i Àngel Terron.

Il·lustració de M. Blanes

Les il·lustracions són de Miquel Blanes, Raimel·la Palmer i Gaspar Servera.

Color de fum a una sala petita. La seducció de la mirada, altiva, perquè saps que sentir aquesta música dedins, et fa sentir una mica distant dels altres, vulgars i anònims, aquells que no saben manejar el revòlver de l'art, o dubten quan sorgeix la penombra, i els carrers ensumen el fens nocturn, aquells que no distingeixen la fusta d'una barra de bar, o el corc d'una cadira vetusta, color de matinada, l'hora dels raonaments lúcids, aquells que no saben malmenar els murs ciutadans, que no saben assaltar les parets ni acariciar els vidres entelats dels bars, ni acaricien els lloms d'un llibre lentament cercant l'abecedari personal, aquells que envelleixen insegurs de si mateixos, que no saben el preu de l'enciclopèdia de l'atzar, sinó que escatimen els ulls mirant la vulgaritat.

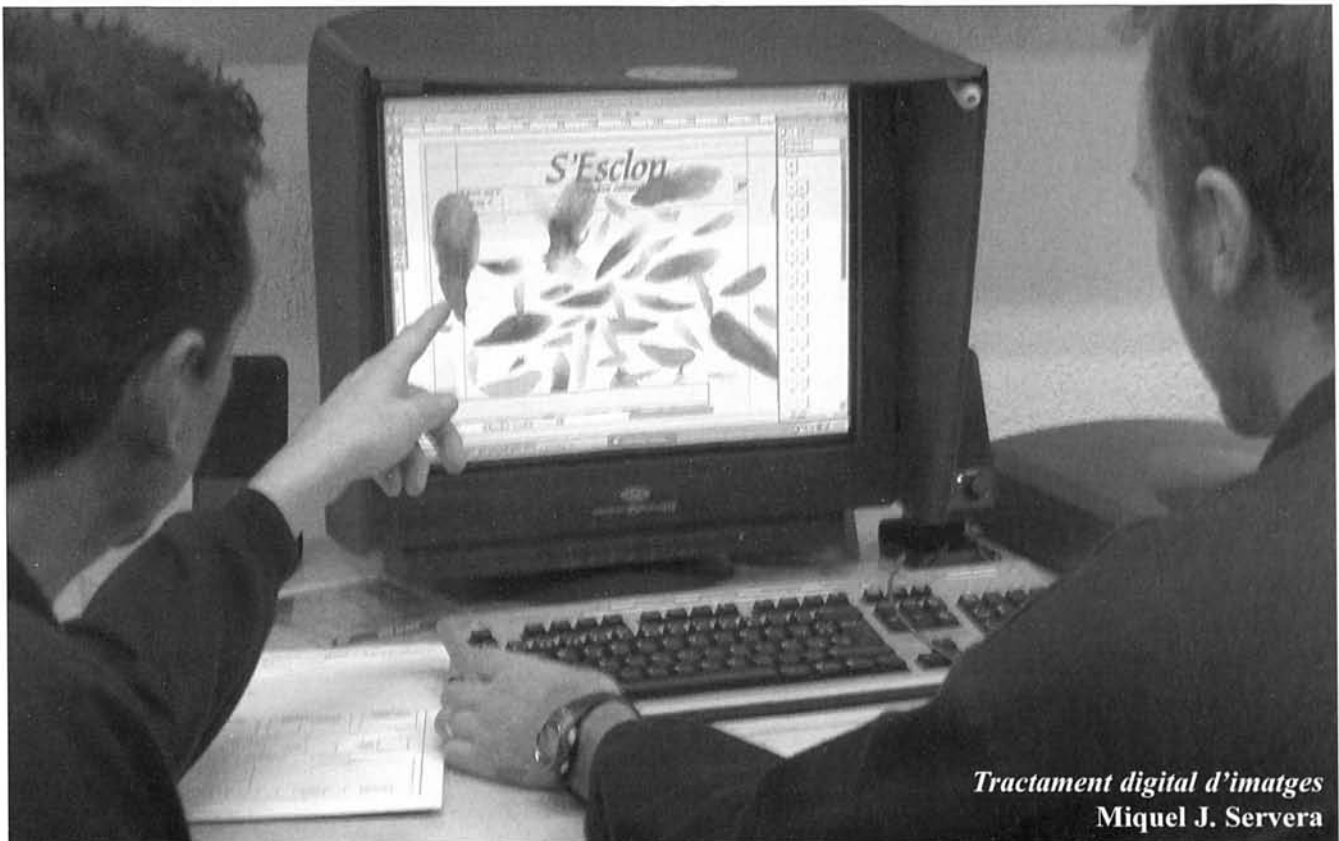
Jaç de paraules. Música a les tenebres, tu i jo, encara altius.

Jazz.

JOAN PERELLÓ

Dibuix de Miquel Blanes

**Tractament digital d'imatges
Miquel J. Servera**

La porta del vent

Des de l'òptica de música, i com a lector interessat per la poesia, **Sinto Serra** ha investigat l'obra llopartiana en profunditat. La lectura intensa de la lírica de **Josep Maria Llopart**, el va dur no sols al coneixement més profund de la seva poesia, sinó que, inspirat per la seva musicalitat, l'empenyé a voler-se fer instrument de difusió de la paraula de Llopart, posant-li les notes musicals escaients.

Va pensar que, d'aquesta manera, a més d'enriquir-se ell mateix espiritualment, era la forma idònia per donar a conèixer alguns dels poemes de l'insigne escriptor - del conjunt de la seva tria personal - a un major nombre de persones i no només als lectors habituals de poesia.

Sinto Serra va copsar tot d'una el nexce entre les múltiples possibilitats musicals i de la musicalitat pròpia que emana de les composicions llopartianes, així com també la possibilitat d'expressar la veu de Josep Maria Llopart d'una altra manera.

Aquesta convergència constitueix el punt de partida de la seva investigació musical posterior i és, així mateix, el fil conductor que posaria en marxa tot el procés de transformar la paraula, tan estimada en

els poemes llopartians, en notes musicals acompanyades de la seva veu. La paraula esdevé així música i veu.

La bellesa formal i el continguts dels poemes triats, posseïdors *per se* de musicalitat, captivaren i inspiraren al músic Sinto Serra, qui, en una espècie d'*amour fou* va veure i creure que la pròpia natura d'aquelles composicions llopartianes constituïa una veta digna d'investigació per transformar-la en un altre llenguatge altament expressiu com és el musical.

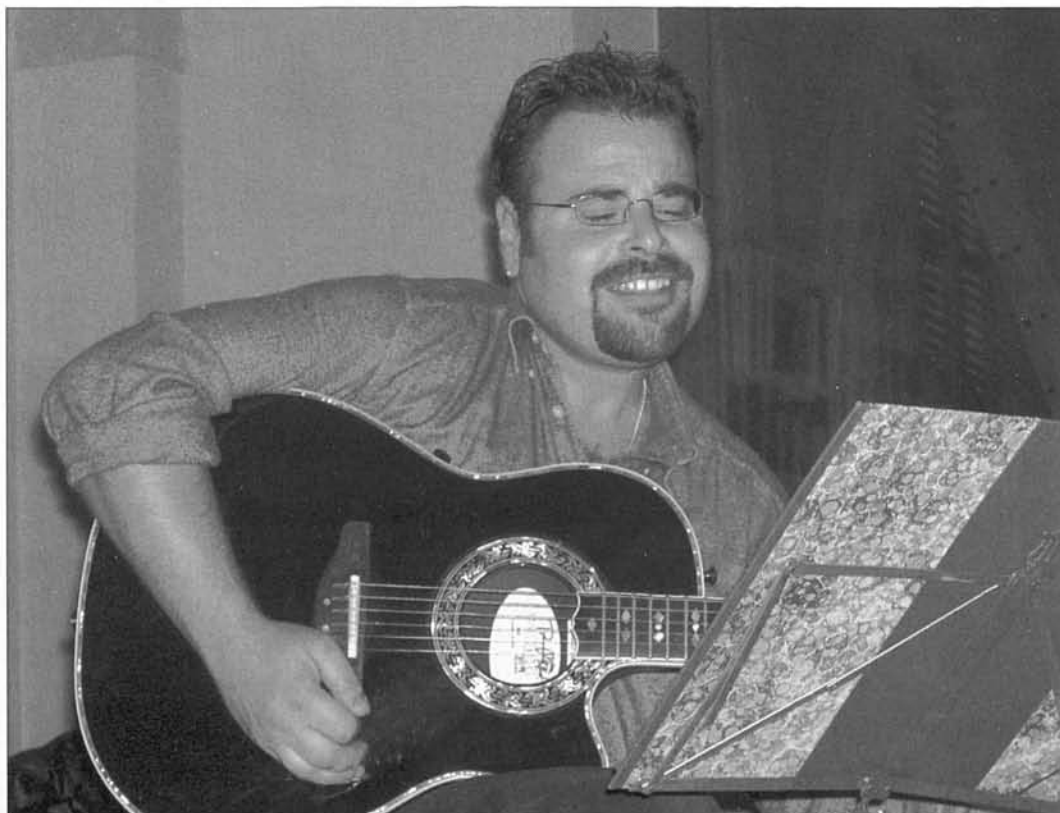
I com a mostra d'aquell *amor foll*, fruit de l'estima i el treball continu o, dit altrament, com a fruit d'una praxi posada al servei, simultàniament, de la música i la poesia, ara podem gaudir de la fusió que ha suposat l'esforç de Sinto Serra, d'aquesta conversió-reconversió, que tan bé s'escolta, en suma, de la paraula escrita en veu musicada.

Joan Fullana

febrer de 2007

P. S. / Aquesta tasca creativa s'ha concretat en un CD, que conté tretze poemes de Josep M. Llopart (1925-1993), que presentarà, el dia 4 de maig, a la Sala Mozart de l'Auditori de Palma

Sinto Serra
interpretant
un poema de
Bartomeu Fiol
a l'acte
d'homenatge al poeta
a Illa de Llibres
de Palma
(12 de nov. de 2003)

Fotografia de **Miquel J. Servera**

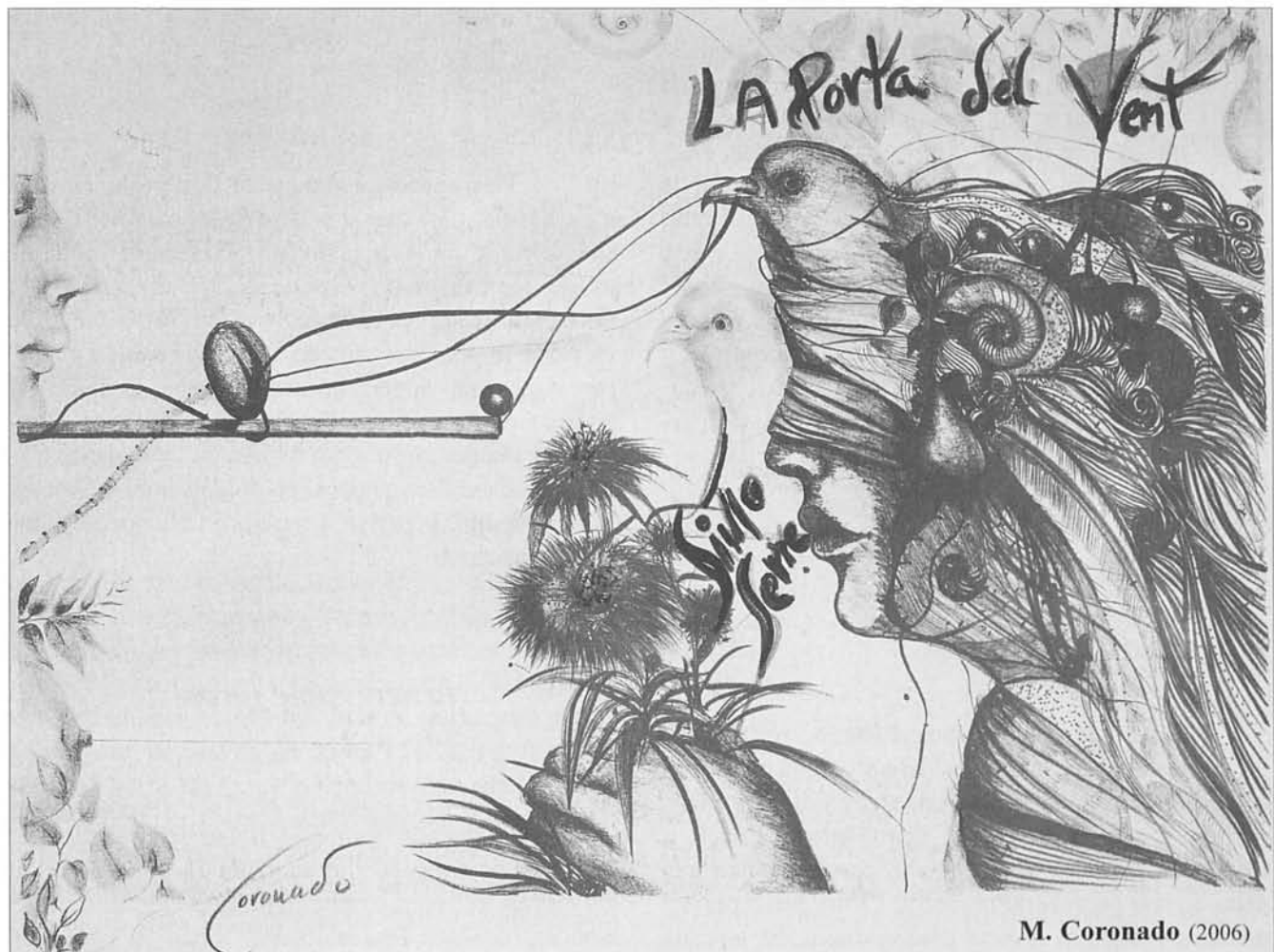
SINTO SERRA
PRESENTA EL SEU DISC

LA PORTA DEL VENT
POEMES MUSICATS DE JOSEP MARIA LLOMPART

DIVENDRES 4 DE MAIG, 22 H
AUDITORIUM DE PALMA
SALA MOZART

VENDA D'ENTRADES
A L'AUDITORIUM

Els darrers treballs d'investigació i creació musical de Sinto Serra giren entorn de l'obra poètica d'autors mallorquins, però, s'ha centrat, sobretot, en la poesia de Josep Maria Llompart (així mateix, mentrestant, ha musicat alguns poemes de Bartomeu Fiol, Víctor Gayà i Lluís Maicas). Dels treballs previs a l'enregistrament d'aquest CD, en va fer diverses presentacions en públic: a Búger, en ocasió de l'homenatge pòstum a Josep M. Llompart (organitzat per *S'Esclop* i l'Aula poètica d'ACA, 2003); a «Illa de Llibres» de Palma, en l'homenatge a Bartomeu Fiol, organitzat, l'any 2004, per *Capaltard* i *S'Esclop*; en el marc del II Vespre de poesia a Valldemossa, en el Teatre del Rei Sanç (organitzat per la delegació de l'OCB i *S'Esclop*), i en el Cicle de Filosofia i Poesia de la UIB (2005). Després de ser el guanyador del III Certamen de Cançó de Vilafranca de Bonany (2005), amb la col·laboració d'un contrabaix, d'un piano i teclats i d'un bateria (Joan Antoni, Noel Quintana i Kiko Porcel), acabà de perfilar l'enregistrament de *La Porta del Vent*, on es recullen tretze peces de la poesia llopartiana: "Primavera", de *Joc de l'amor i de les estacions* (1954); "Cançó dels tres mariners", de *Poemes de Mondragó* (1955); "Tonada de Ball", de *La terra d'Argensa* (1972); "Cançó d'anar a escola", de *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona* (1974); "Dues Rondalles en to menor", d'*Urbanitat i cortesia* (1979); "Triangle", de *Mandràgola* (1980); "Amor" i "Camí de la vida", de *Jerusalem* (1992); "Caña", "Desamor", "Debla", "Nuesa adormida" i "Cançó d'Antònia", d'*Spiritual* (1992).

RARA MAR

tornar envant

Lepar les pedres llises, tot fent-ne una saliva calcària. Tornar de fusta. Tornar-se fòssil. Omplir-se les conques de poderós fonoll. Ser quasi-peix. Ser mirall. Parir cloïsses. Enfonyar els peus dins la terra argilosa. Fondre's. Florir-se amb una absència, recordar en una absentia. Fer arrels. Tenir dits com branques. Ser terra. Ser volat. Ser Tu. Tenir els ulls dins les entranyes. Instaurar un ordre materrani.

Tot aquí parla d'indiferenciació. Del punt en què el cos perd les seves fronteres -la del gust, la del tacte i aquella altra, molt més prima i quasi indicible, de la vida- i es confon amb altres matèries per fer-hi comerços estranys, per capgirar l'organicitat feixista de l'estructura humana: *ell* va cedir una valuosa costella; per què no donà la vista, l'oïda, un testicle, una cama, un pulmó? No tots els *humanaments* tenen la mateixa ètica.

Aquesta indiferenciació no és, però, aquella que s'esdevé abans de l'adquisició del llenguatge, la de l'infant que no se sap encara un *altre* distint de la mare i que se sent u amb el cos nodridor, en un existir-tebi i larval. És la mena de disseminació de qui ha conegut ja la Llei, la prohibició i el càstig i ha decidit saltar-hi per damunt per tornar a un estadi anterior a les paraules però sabedor de les paraules: el del magma que, amb la seva abraçada roent, elimina les diferències entre els objectes, en llima les arestes i tot ho torna estranyament familiar. Queden, així, escampats els atributs del cos: el plaer, la llàgrima, l'espasme. Vol dir això tornar enrere? Vol dir *tornar envant*?

materrani

Ara que, en el discurs d'ella, no res és cos i tot és cos, hem exiliat la idea? Hem fet enfora el pensament? No. Hi ha idees fabricades des dels mots, però no són pas les úniques, escriu Miquel Bauçà. I, tanmateix, *ho ha de dir amb mots*, perquè és només la paraula, una paraula no innocent, l'estri que li permet comunicar aquesta saviesa prelingüística. En aquesta

paradoxa rau l'entitat de l'escriptura que renuncia a la confirmació per anar cap a l'especulació. Fes-te enfora d'aquesta comuna, digues-ne una altra. Digues la comuna que vindrà. La facultat anticipatòria del poeta no consisteix en la imaginació, sinó a desbrossar un espai per al futur.

Projectar-se cap a l'avenir és, també, enumerar les condicions de possibilitat d'un món somniat, i els poemes d'ella són al principi d'aquest camí: segregats, mai intuïtius, tornen envant perquè segueixen el seu propi ordre materrani. Materrani i no mediterrani. Una rara mar on la genitalitat és poder i no barrera, on l'Estat és una llei arnada. La síl·laba perduda i la vocal alienada donen notícia d'aquest viratge: la lletra que falta crea un fonal on s'arrecera tot allò sabut però no dit, tot allò que permet al llenguatge posar-se al servei d'una norma pròpia, que no ratifica cap poder sinó que s'entossudeix en la desfeta. Descriure no és mutilar ni malmetre, sinó fer lloc a un nou enteniment. Vira cap a la teva ventada.

illes

Però entremig d'aquesta desfeta hi ha illes d'existència. Illes que acompanyen el caminar d'algú que escriu. Com la de la dona amb mans de sal marina que sap calmar, que sent a través d'una altra d'ella els acords que no va compondre. Com la d'aquell que va partir fa poc, amb dits de sucre que sabien guarir, per vigilar un imperi de serradís, maça, martell i pedaça. Com la de qui, a l'ombra de les acàcies, s'envolta de cigales que s'aixopluguen de la tempesta tropical i malveu l'arrogància dels soldats internacionals. Com la de qui, invisible, s'amaga en els poemes, lluminós i escàpol.

la detestable forma

I hi ha allò destrossat. Els versos trenquen les barres de certes gàbies, desbaraten els filferros entre els corrals del món, cremen allò que entenebreix les albadès, anul·len tota propietat, roben la corda als

Dibuix de Dolors Fuster (2006)

rellotges, devoren la carn de les gavines depredadores. Els versos capolen tot allò que es presenta “en aquesta detestable forma”.

créixer

Jo seia en un lloc on no hi havia ni un bri de matèria natural. Navegava entre la fòrmica de la taula, el linòleum del paviment, tones de paper clorat i unes parets de vidre esmerilat a l'altre costat de les quals es movien siluetes indistintes. Ella va entrar amb acompanyament de pedres de Santa Llúcia, va deixar la senalla a terra, va treure'n l'embrió de *Clandestima* i, davant meu, va començar a reescriure. Decapitar un adjectiu, esponjar un vers, retxar furiosament, afegir la paraula que salva. Són coses de creixença. En sortir ella, la taula havia tornat de fusta, el paper havia

adquirit una textura venosa que recordava l'arbrat originari, el vidre era transparent. Vaig saber qui hi havia a fora. I el seu motar.

un biaix

El lloc de la percepció. Escriure és ser un xuclador de veus i de presències. Però això no basta. És obrir els ulls com plats, transmutar en paraules tota observació. Però això no basta. És encetar la segona vasa, amagar la llengua dins la mànega. Però això no basta. És esperar. Però això no basta. Cal també una determinada intervenció sobre la realitat, deixar caure el jo mansament sobre les coses perquè les transformi i s'hi transformi en una reciprocitat regeneradora. Perquè cap mirada no és imparcial i perquè, sobretot, no ho són mai aquelles que s'hi pretenen, cal fer evident el biaix que té qualsevol acte de contemplació. Justament és el reconeixement d'aquest partit pres, d'aquesta mirada obliqua, allò que separa l'escriptura que “només” retrata d'aquella altra que, a més, muda les coses i és capaç de commoure's en la mudança. En el poema “Guerxa però no” la mirada imperfecta, aquella que se sap desviada, és la més lúcida. No és una qüestió de joventut, sinó d'ideologia. Contra l'escriptura satisfeta que viu en l'incest d'ensumar-se, que s'agenolla davant ella mateixa, se n'alça a poc a poc una altra que va cap a una altra banda. Una escriptura que se separa de la certesa d'allò escrit per convertir-se en pregunta, en aspiració: és la carnadura de la volença. I *Clandestima*, les seves primeres passes.

peixó

Em va regalar un quadernet blanc, relligat amb una cinta negra, il·lustrat amb aquarel·les que em recordaren amebes, explosions, ventres, la volta nocturna, un ésser escabellat com menjat de mordala. *Peixó* és la tenassa on la paraula prospera, tendral i

envigorida. L'he tornat a llegir en moments abismats i sempre hi he trobat l'ull estelat que veu collars d'ametlles i que sap, en cada una de les ametlles, la seva pròpia forma i la forma del món. D'això, fa molt de temps. I és ara.

empès

Deixar empès. Si aquests poemes destermen tota noció de propietat no és perquè s'emparin d'un relativisme pervers, sinó perquè es despleguen com una invitació. Pots entrar-hi descalça o guarnida, entotsolat o amb els teus germans, pegant potades o

tremolant: sempre hi trobaràs un punt que s'ajustarà estranyament als replans del teu desig, no en un exercici de simbiosi sinó d'acollença. La porta, però, és empesa, no oberta de bat a bat, perquè resguarda un territori misteriós, privat, al qual ni tu ni jo tindrem accés si no llegim desproveïts de tot el que ens fa ser vells. Conèixer aquest territori, el d'ella, és l'envit de *Clandestima* i del seu rar amar. Entra-hi. Entra-hi...

Margalida Pons

Pròleg de *Clandestima*
 Editat per Capaltard 2006
 Conté un CD amb les col·laboracions de **Biel Mesquida** i **Pau Vadell** i, a la guitarra, **Josep Lluís Munar**

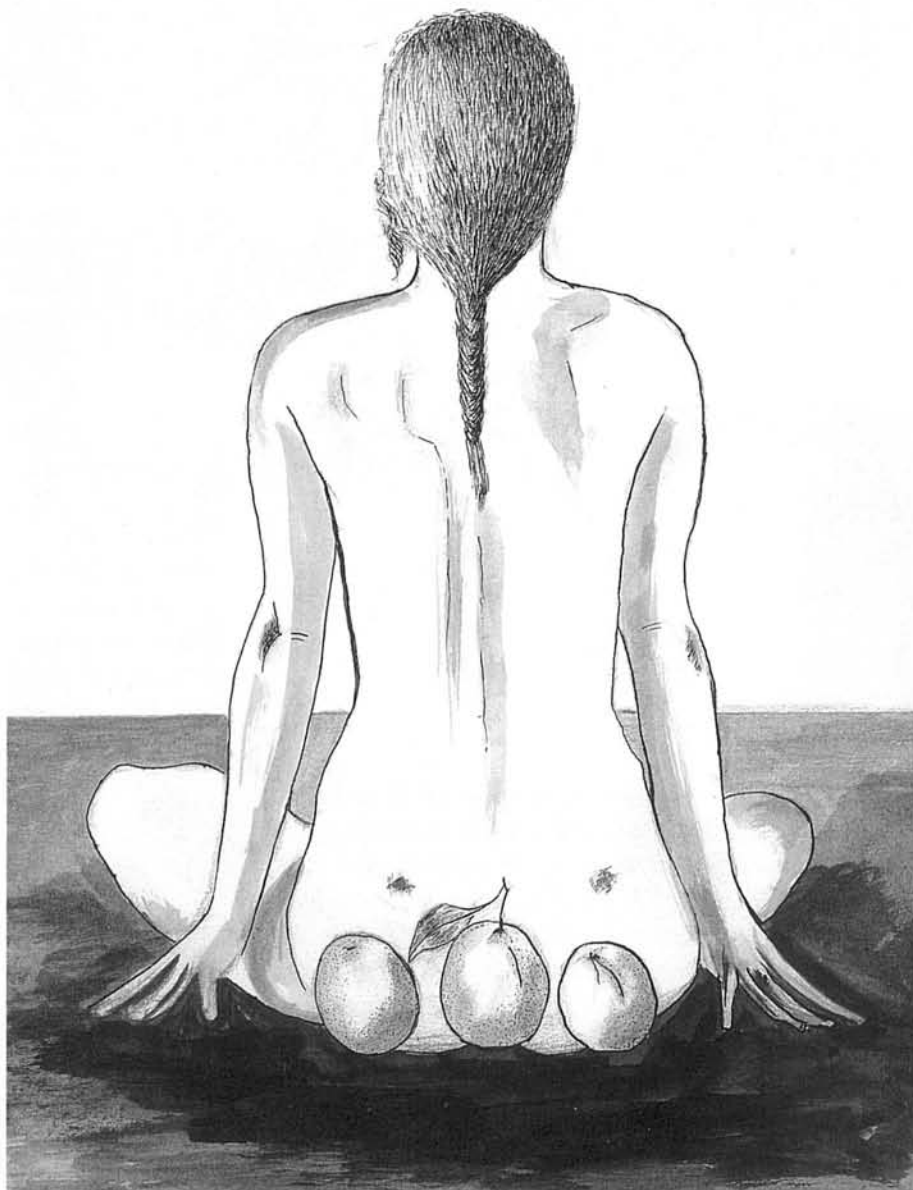

XXI

Ella viatja sola.
 Serà sola, sola i res més.
 L'hieros gamos militant,
 valenta au que
 de l'estol s'allunya.
 La vida esbotza,
 només vol volar.
 Vol, vol vol.
 - Què vol?
 La vida.

Glòria Julià Estelrich

De la 1ª part
Calmamar
 de *Clandestima*

Magdalena Vidal
 Dibuix a tinta

L'impressor Carlos, fotografia de Miquel J. Servera

S'Esclop

Quadern cultural

Apartat de Correus 5222
07011 Palma (Mallorca)

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr. / Sra.....

.....DNI.....

Adreça.....núm.....pis.....

Codi postal.....població.....

Telèfon.....E-mail.....

Em subscric a la revista **S'Esclop**, al preu de 13,50 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa.....

Signatura

Agència/oficina.....

DC.....compte / llibreta ta.núm.....

Joan & Pedro

ES TALLER

CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASSAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA

Telèfon i fax 971 75 53 65
 C/ General Riera, núm. 28, baixos
 07003 Palma
 Servei de carretera 24 hores
 telèfon 971 47 15 38
www.comercialmallorca.com

I ara renta-cotxes

Al vostre servei sempre!

- Neteja personalitzada i completa
- Sistema ecològic i antiretxades

Ens trobareu a

AUTOARENTAT *Joan & Pedro*

Carrer Bartomeu Pou, núm. 50 - 07003 Palma
 telèfon 971 - 75 53 65

SAGITARI

llibreria

Llibreria especialitzada
 en poesia

www.llibreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui els
 serveis que posam a l'abast dels
 interessats en Poesia i Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
 contra reemborsament

Servei de recerca de títols
 de qualsevol especialitat

Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca

Pàrquing a 50 metres

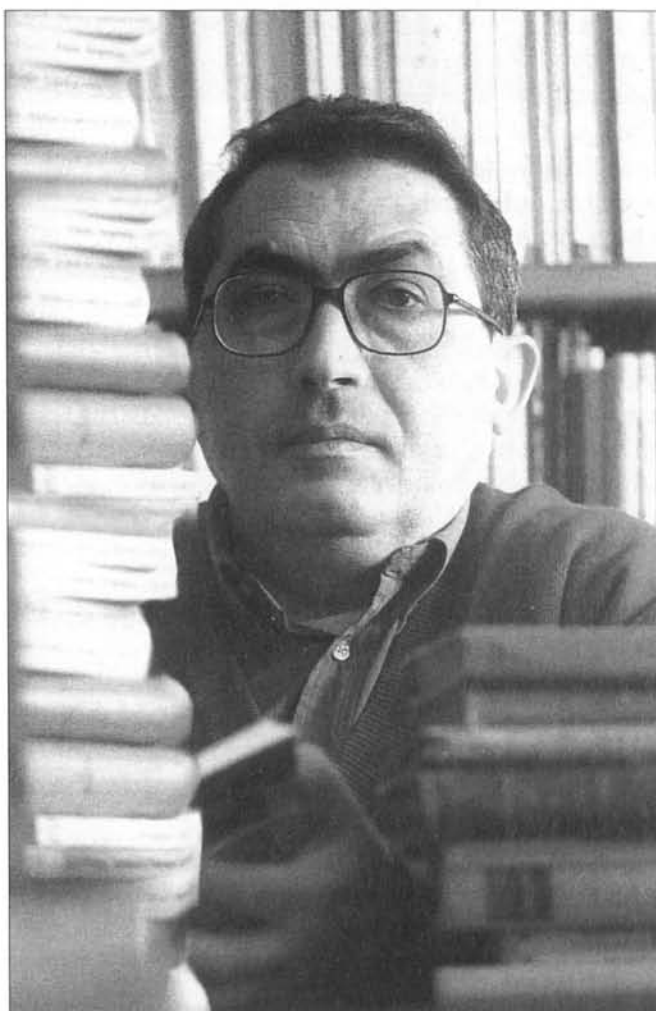
MIQUEL LÓPEZ CRESPI (sa Pobla, Mallorca 1946) és novel·lista, autor teatral, poeta i assagista. L'any 1968, començà les seves col·laboracions en els diaris de les Illes: *Diario de Mallorca, Última Hora, Cort...* Ha guanyat nombrosos premis literaris de poesia, novel·la, contes, teatre i narrativa juvenil, i ha publicat centenars d'articles dedicats a la literatura i la història de Mallorca. Actualment té diverses seccions fixes a diaris i revistes. Durant molts d'anys portà la secció d'entrevistes del suplement de cultura del diari *Última Hora* i de la revista de l'Obra Cultural Balear *El Mirall*. D'ençà de començaments dels anys setanta, ha publicat més de seixanta llibres entre els quals podríem destacar: *Crònica de la pesta, Cultura i antifranquisme, El cicle dels insectes, Històries del desencís, La Ciutat del Sol, No era això: memòria política de la transició, Acte Únic, Núria i la glòria dels vençuts, Revolta, Rituals, Estat d'excepció, Un tango de Gardel en el gramòfon, Breviari contra els servils, El darrer hivern de Chopin i George Sand, Lletra de batalla, Els anys del desig més ardent, Carrer de Blanquerna, Damunt l'altura, Les ciutats imaginades, Cultura i transició a Mallorca, El cant de la Sibil·la, Calendaris de sal...*

-Si et sembla, podríem parlar de literatura i el compromís de l'intel·lectual a través de la història.

-La lectura dels grans clàssics em féu adonar des de la redacció dels primers poemaris a mitjans dels anys seixanta, que la literatura resta coixa si l'autor no sap implicar-se amb el seu temps i amb el seu poble. Malgrat que els anys vuitanta i noranta abundassin en eixelebrats teoritzadors del menfotisme literari i que determinats clans i camarilles provassin de demonitzar la majoria dels nostres grans autors, el cert és que sense aquest component ètic essencial l'obra d'art queda despullada d'una gran part del seu valor i esdevé trist aparador de la misèria personal d'aquell autor o autora. Cap persona amb dos dits de seny ignora que, precisament, la forma més perfecta de compromís polític i ideològic s'esdevé quan un autor afirma categòricament que ell no es vol comprometre en res més que no sigui el seu jo egoista i personal; la qual cosa, per defecte, equival a convalidar l'*statu quo* del moment. En determinades circumstàncies, la no-implicació es converteix en l'exponent màxim i més perfecte dels compromisos. Compromís amb el poder, amb qui té la paella pel mànec. Per tant, que els propagandistes del "no compromís" no ens vinguin amb flors i violes. Precisament el que fa humans universals a Ramon Llull o Walt Whitman, a Paul Nizan o Lev Tolstoi, a Mercè Rodoreda o a Gabriel Alomar, és aquesta simbiosi entre obra d'art i societat, entre forma i contingut. La saba que circula per les artèries dels grans artistes és sempre la mateixa: la imbricació, a vegades quasi absoluta, entre l'autor i els somnis i esperances del seu poble.

-Parlem dels teus darrers cinc poemaris...

-El cant de la Sibil·la, Calendaris de sal, Les

Miquel López Crespí, fotografia de Cati cladera

ciutats imaginades, Lletra de batalla i Temps moderns: homenatge al cinema, són poemaris escrits sota l'efecte atordidor de constatar la implacable vigilància de la terrible Dama de Negre sobre tots nosaltres. La Senyora de les Ombres i l'Oblit, Ella, que ens espera ja, tenebrosa i sense pietat davant del portal.

Avui, des de la perspectiva que proporciona haver deixat endarrere bona part de la teva vida, segurament la més il·lusionada, la més plena de projectes i esperances, l'autor pot contemplar com es congrien els núvols de la tempesta final i es va fent evident la realitat d'una ben concreta i ineludible desaparició física. El poeta, en constatar com s'han anat esmunyint la vida, els somnis, les esperances, com han anat desapareixent amics, els familiars més estimats, sent la sensa-

“objectiva”, documental, d'aquella època. No era aquesta la meua intenció. Es tractava de provar de reflectir, sense fer cap incursió en l'herència de Weiss, la crisi personal que sacsejà molts dels militants anti-feixistes de les darreries del franquisme una vegada comprovada la derrota i ensorrament, amb la pertinent criminalització dels principis que s'havien defensat fins aleshores.

“En determinades circumstàncies, la no-implicació es converteix en l'exponent màxim i més perfecte dels compromisos”

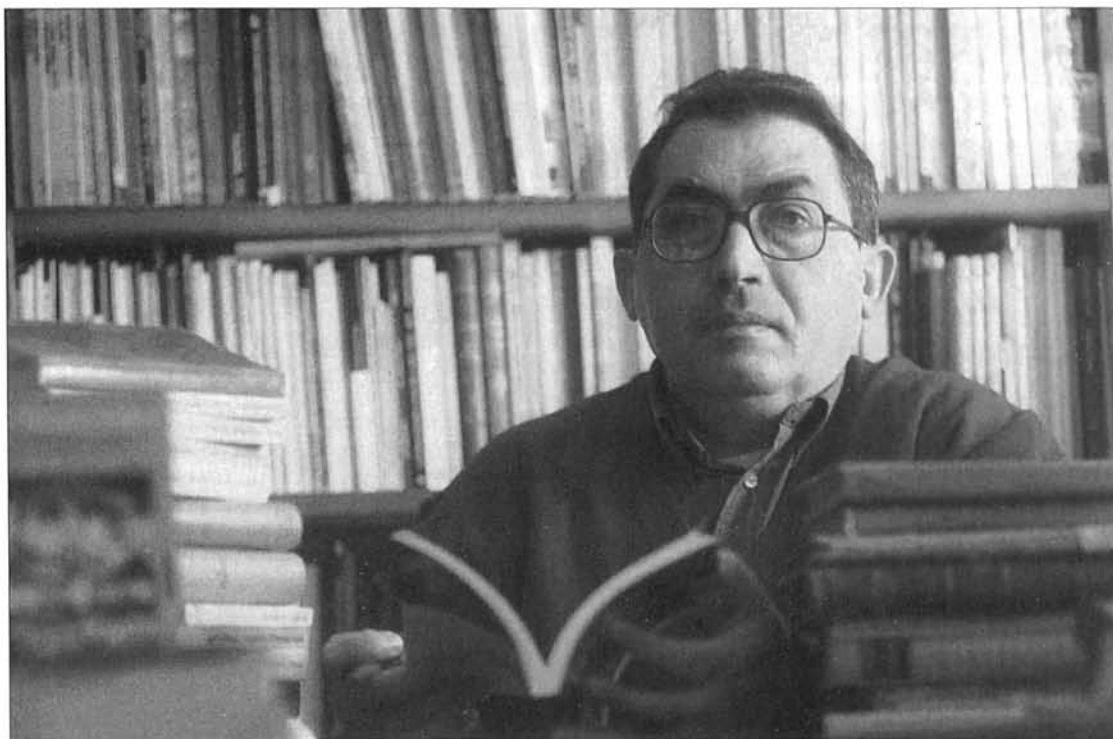
ció de trobar-se davant una inundació inabastable de la qual no podrà escapar. Una inundació que cap paraula, cap estudiada forma poètica o desfermat riu de metàfores, serà capaç d'aturar. La vida, en la recta final en què estam submergits, presenta, sovint, un aspecte amenaçador, ja que és quan, malgrat que sigui de forma subconscient, hom fa recompte del que ha viscut i nota com els moments autèntics li punyen, talment ferro roent, indicant, amb precisió matemàtica, quines són les hores en les quals hem estat autènticament feliços. I és precisament aquesta inundació que ve, furient, salvatge, el que et fa recordar els moments amables i curulls d'esperances de la teua existència. El motiu, doncs, de la majoria de poemes que comentam seria deixar constància escrita d'aquests moments i d'aquestes sensacions.

-Darrerament has publicat diverses obres de teatre, record les presentacions d'«Acte únic», «Els anys del desig més ardent» o recentment «Carrer de Blanquerna». Quina valoració ens pots fer d'aquestes darreres obres?

-La meua darrera obra publicada *Carrer de Blanquerna* tanca la trilogia (formada per *Acte únic*, *Els anys del desig més ardent* i *Carrer de Blanquerna*) que tracten de la història no escrita de la transició a les Illes. Una història personal i subjectiva, evidentment. Els protagonistes de *Carrer de Blanquerna*, Nereu, Margarida, Agnès, Adrià, Llibert, Salvador, Miquel i Amat, exceptuant na Caterina, que mai no ha cregut en res que no sigui el profit personal, a través d'un dens diàleg fet sense xarxa de salvament, proven d'analitzar el resultat final de la transició tant en el camp personal com en el polític. Record que, quan vaig començar la seva redacció, el que més m'interessava no era fer una història del tipus Peter Weiss, una mena de teatre-document que servís per a bastir una història

-Aquests darrers anys t'has dedicat igualment a la novel·la. Ens podries parlar una mica del teu sistema de treball?

-Quan em pos a escriure ho faig per provar de desenvolupar al màxim la història que cova dins el meu cervell. Normalment redact un pla de l'obra. Primer una síntesi general, amb precisions sobre els personatges i damunt l'època històrica en la qual es desenvoluparà la història. Posteriorment, ampliant aquestes primeres notes, faig una síntesi aproximada de com pens que hauria de ser cada capítol. És el material orientatiu que situo davant la màquina d'escriure i sense el qual em seria molt difícil d'orientar-me. Cal dir que, sovint, el pla tan minuciosament preparat va canviant segons la força que van cobrant les accions i la vida dels personatges. Malgrat que consider imprescindibles aquesta mena de plans inicials de la novel·la, els anys de pràctica literària m'han ensenyat que aquesta mena de croquis a vegades tenen poca efectivitat. Quantes vegades la imaginació d'un autor no va per endavant de qualsevol pla establert d'antuvi? El cert és que no sé començar a escriure una novel·la històrica sense aquest treball previ de documentació, de planificació dels capítols i de sinopsi de l'obra i dels personatges. Segurament, com m'ha passat en nombroses ocasions, al final de tanta feina solament empraré una part d'aquest material, però el meu sistema d'escriure m'ha anat acostumant a fer-ho sobre la base d'aquests fonaments. Els anys de preparació que comporta cada obra (i algunes, sense exageració, són el producte de l'experiència vital i humana, d'una vida), fa que no hi posi uns límits gaire concrets quant al nombre de pàgines que ha de tenir cada novel·la. Normalment escric unes quatre-centes o cinc-centes pàgines que sempre són sotmeses a nombroses retallades i revisions fins que estic satisfet del treball realitzat. Els problemes sorgeixen quan has de

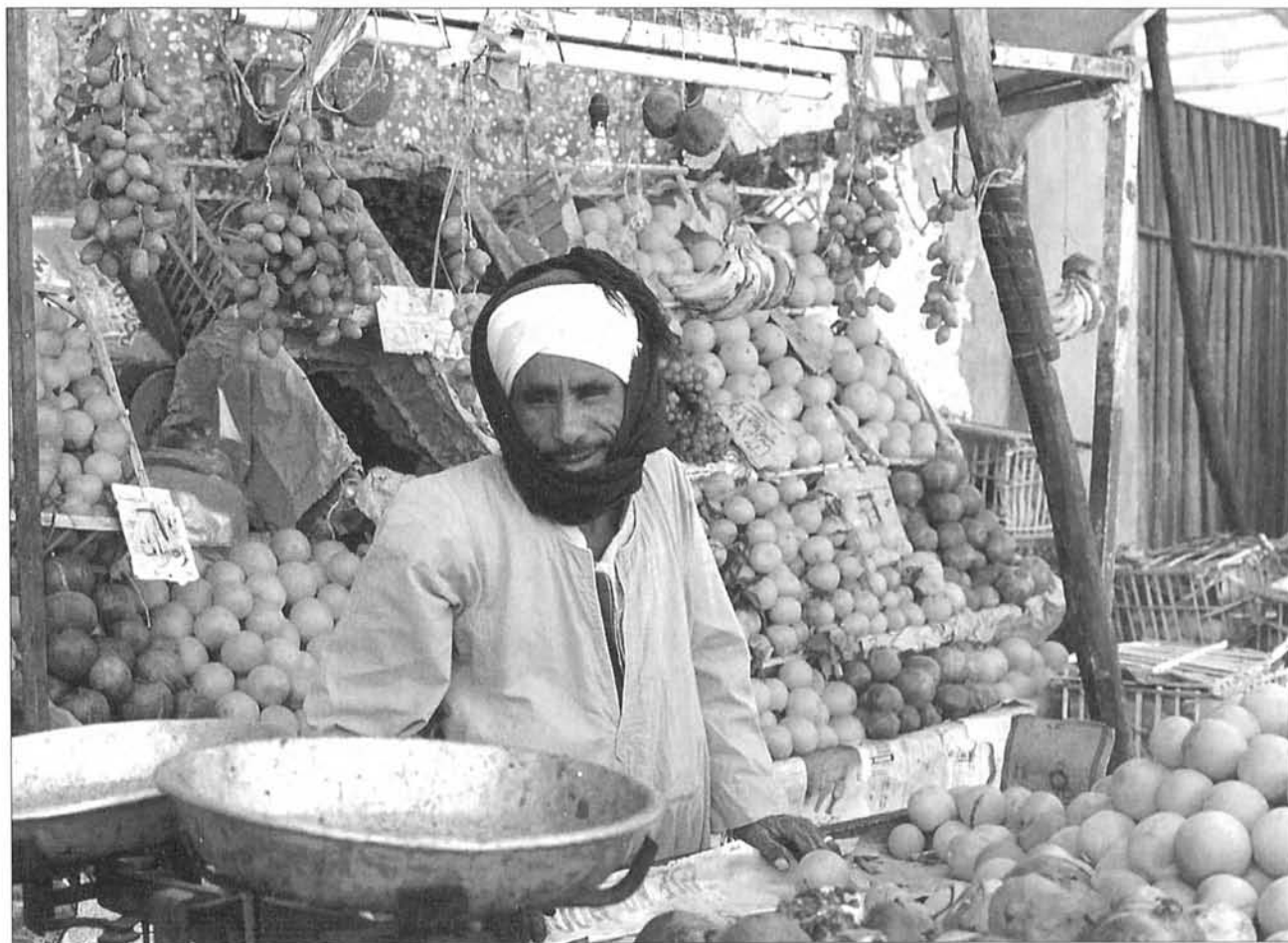

Miquel López Crespi, fotografia de **Cati Cladera**

portar una novel·la de quatre-centes pàgines a l'editorial. Aleshores, si no ets un escriptor de best-sellers o amb prou endoll institucional perquè algú del poder doni suport a una edició d'aquesta grandària, l'editor

posa cara de prunes agres i et demana si els vols arruïnar amb tant de material escrit.

Josep Pizà i Vidal

Botiguer egipci, fotografia de **Miquel Perelló i Ramis**

La cultura xinesa en la poesia mallorquina

Miquel López Crespí

Ha influït - i crec que molt - en *Lletra de batalla*, Confuci. I aquí hauríem de fer unes precisions. És evident que Confuci treballa (filosòficament parlant) pel manteniment de la societat feudal i esclavista xinesa.

La seva filosofia no té altre objectiu que aquest, i per això, les idees de Confuci foren severament criticades en temps de la Revolució Cultural xinesa (1966).

Confuci, provinent de la més rànica noblesa xinesa, en va ser un dels intel·lectuals més destacats, i tota la seva obra es pot inscriure en la defensa d'una societat feudal que ja portava a l'esquena més de dos mil anys de domini. Sens dubte Confuci és l'intel·lectual que dóna cohesió a la classe terratinent xinesa justificant, amb la seva filosofia, l'explotació del poble treballador xinès. Moltes de les idees político-filosofiques de Confuci varen ser recopilades pels seus deixebles en el llibre *Les*

Analectes. Aquesta obra - d'importància cabdal en la formació del pensament conservador xinès - consta de breus aforismes d'un estil simple i directe. I és precisament l'estil breu i directe d'aquests pensaments el que he provat de reflectir en *Revolta*.

L'esperit del *Llibre de les Odes*, el món turmentat i crític de Shu Yuan, la brevetat i concisió de Confuci... confucionisme, taoisme, certs tocs de Mo Di (el moisme)... i la dialèctica de Marx i Engels, podríem afegir, van conformant el món que fa més de deu anys anà congrint *Revolta* i *Lletra de batalla*, aquest darrer poemari editat recentment per l'Editorial Bromera del País Valencià. Dels escrits moistes (Mo Di), em va atreure en el llibre *Mozi* la senzillesa de la prosa, una mena d'aforismes molt lligats a la problemàtica de la gent del carrer. És destil·la en Mo Di un soterrat combat contra els "exquisits".

Aquests, entre moltes d'altres possibles influències procedents de la cultura xinesa, serien els trets essencials dels poemaris que comentam. És evident (no cal repetir-ho) que darrera cada un

dels versos d'aquests poemaris hi palpitava la força, aquest palpable alè de la poesia clàssica xinesa; no endebades vaig estar anys estudiant el *Romancero chino* publicat per l'Editora nacional el 1984; la recopilació que feren Rafael Alberti i María Teresa León, després d'un viatge a la Xina a final del seixanta; la mateixa poesia de Mao Zedong, un gran poeta clàssic, per cert, i que m'ensenyà a utilitzar, com feien els antics, les troballes del passat per convertir-les, dialècticament, en armes per als homes i dones del segle XXI.

Igualment podem trobar en els poemaris influències ben directes del filòsof Shuang Zu (es suposa que visqué cap al l'any 250 d'abans de la nostra era, en ple període clàssic de la poesia xinesa, del 550 al 250 abans de la nostra era).

Altres amics m'han fet veure també ecos del *Dao Degin* de Lao Tse (Laozi)... Pens que n'hi ha moltes d'influències en aquests llibres, la majoria provinents dels autors i obres abans esmentats

Però sempre tenint en compte les idees de Brecht al respecte: "*Emprar dialècticament les troballes espirituals i formals del passat per a veure millor el nostre temps*". Ell ho va fer amb els pensadors budistes i taoistes. Era magistral, potser mai aconseguida des d'aleshores, aquella subtil utilització de la forma clàssica xinesa en els seus escrits per a desenvolupar propostes del segle XX i, la majoria de vegades, propostes revolucionàries antifeixistes i anticapitalistes. Confuci i Brecht (juntament amb Marx i Engels): vet aquí les influències més evidents que es poden trobar en *Revolta* i *Lletra de batalla*.

Miquel López Crespí

Contes per anar a dormir

Aquesta iniciativa que duen a terme conjuntament les àrees de Cultura i Educació de l'Ajuntament de Pollença, arriba enguany a la seva tercera edició, fet que suposa haver gairebé assolit la fita de la seva consolidació, però també - i aquest és el seu objectiu prioritari - implica que s'ha arribat a un grau de maduresa lingüística, és a dir, s'ha aconseguit certa normalitat en l'ús de la llengua catalana.

La primera edició (l'any 2005) comptà amb la participació de tretze autors, la segona amb deu i en l'actual - que ha estat la més participativa - han estat setze les persones que han presentat el seu relat. El termini d'admissió d'obres acabà el propassat 22 de desembre.

Recordem que aquest certamen consisteix en la presentació d'obres que van adreçades a un públic infantil d'entre 3 i 8 anys i que, per tant, és important mantenir la temàtica i l'adequació de la narració als

destinatariis d'aquestes característiques. A les bases s'estipula que han de ser originals, inèdites i estar escrites en català, i que la seva extensió ha de ser d'entre dos i cinc folis.

El premi consisteix en la publicació dels contes i el lliurament d'un petit guardó a les persones que els han escrit, les quals són d'edats i característiques ben diverses, però amb un element que les agermana i les converteix en l'essència d'una mateixa identitat cultural: la llengua. Han triat la llengua que els és pròpia per crear móns de fantasia, han donat volada a la seva imaginació per narrar històries emotives i solidàries, per contar tot un seguit d'aventures i donar-nos a conèixer personatges entranyables i coratjosos.

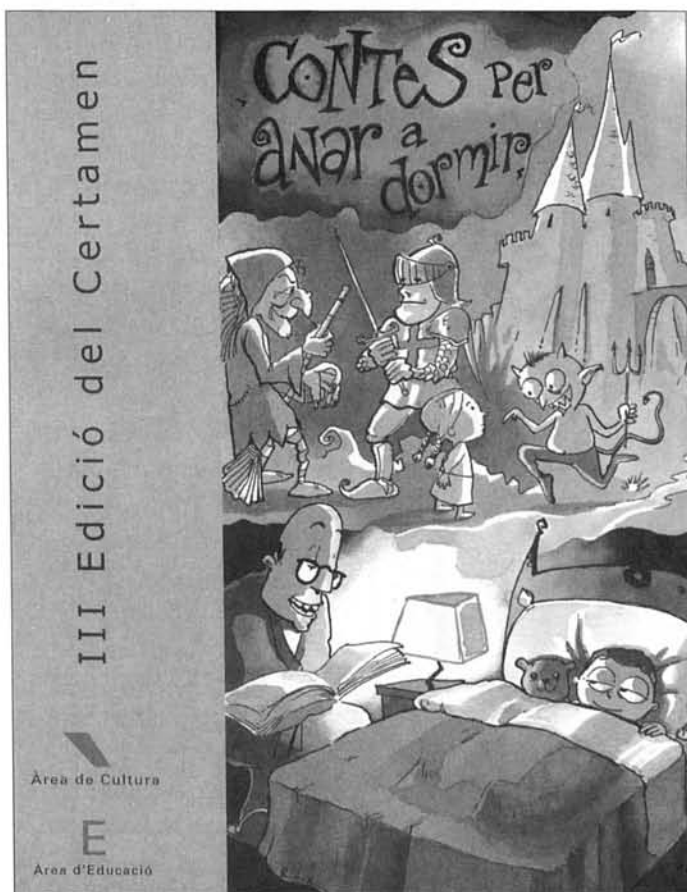
La major part dels autors són del municipi de Pollença, tot i que també hi ha participat gent d'Alcúdia, Palma i Marratxí; d'entre tots ells n'hi alguns que repeteixen experiència, ja que també escrigueren un relat per a l'aplec de l'edició passada.

Pel que fa al disseny de la publicació, cada any s'ha utilitzat la mateixa imatge - que és també la utilitzada per a la difusió de les bases - per tal de donar una idea d'unitat i continuïtat al projecte, l'única alteració que es fa per tal de distingir una edició de l'altra és canviar el color de les tapes de l'enquadrernació. Cada conte va acompanyat d'una il·lustració elaborada pels germans Xisco i Ramon Provençal (també autors del dibuix de la portada) per tal de fer més entretinguda la lectura.

Un cop presentada l'edició se'n donen uns quants exemplars a cada autor i la resta (se n'editen un total de gairebé 2.000) es reparteix gratuïtament a les escoles i col·legis de primària del municipi on està escolaritzat l'alumnat d'edats que van dels 3 als 8 anys, infants a qui van adreçades aquestes històries.

L'acte de presentació de la publicació corresponent a la III edició del certamen Contes per anar a dormir es va fer a les 12:00 hores de divendres dia 19 de gener de 2007, a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Pollença, acte al qual estaven convidats tots els autors dels contes.

Àrea de Cultura/Àrea d'Educació
Ajuntament de Pollença, gener de 2007

Il·lustració de **Xisco** i **Ramon Provençal**
de la coberta del darrer recull de contes publicat

Oralitat i literatura

Sense voler-ho, hem de començar per una qüestió de lèxic: si podem dir oral i oralment, per quins set sous no hem de poder dir *oralitat*?

Òbviamment, si m'ha sortit aquest substantiu no ha estat per cap capritx (i tampoc no es tracta de cap castellanisme, perquè oralidad tampoc no figura al diccionari de la Real Acadèmia Espanyola). El mot m'ha sortit partint del concepte, de la necessitat de referir-me al conjunt de l'expressió oral, contraposat no sols a literatura sinó també al conjunt de l'expressió escrita. Convindrà, doncs, que s'ho facin mirar, els especialistes.

Aclarida aquesta suposada "dificultat" del títol, entrem en matèria. Un dels problemes més preocupants que tenim per al manteniment de la llengua - tan parlada com escrita - és el progressiu empobriment del vocabulari de la gent jove. El fet que les darreres generacions rebin classes de català -i fins i tot que estudiïn en català altres matèries- dissortadament no ha estat cap impediment per a aquesta substancial reducció del repertori de mots i fraseologia al seu abast quotidià. Una llengua viva pot ésser parlada sense cap estudi específic de la seva gramàtica. Però l'estudi escolar d'aquesta gramàtica no és cap garantia d'una pràctica normal del llenguatge al qual correspon. El que és el mateix que dir que una llengua pot perfectament mantenir-se viva, diríem que de manera implícita pel que respecta a la seva teorització, i que l'estudi explícit de les seves estructures gramaticals no implica realment cap enriquiment substancial del seu vocabulari i de la seva fraseologia. El cabal de paraules i d'expressions de què podem disposar s'aprèn primordialment mitjançant la pràctica. De fet, no ha hi ha res que pugui substituir realment la pràctica normal d'una llengua. Per això és tan rellevant que els llibres que llegim enriqueixin el nostre lèxic. I no cal dir que aquesta rellevància és màxima en el cas de la literatura infantil, en el cas dels llibres adreçats a un públic infantil o juvenil.

Aquest és el cas de *La vaca sàvia i altres contes en vers*, de Pere Rosselló Bover, que acaben d'editar les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, el qual fins i tot inclou un saborós vocabulari, els primers mots del quals són: ajupir, albat, albirar, alfàbia, alís...

Es tracta de set composicions versificades: *Auca de la vaca sàvia* ("Això era -i no era- / una vaca de primera"), *L'ovella clònica* ("Era Clovis una ovella / que tenia molt treball: / no es gratava ni una cella, / mai no feia ni un badall"), *L'ànec estrella* ("va arribar, com un albat, / més que a estrella, a estrellat"), *Rap del moix president* ("Des d'ara serà il·legal / qui

com mi no pensi igual"), *Concert nocturn* ("Amb el temps les granotes aprengheren / dels ocells i dels grills a cantar bé. / I llavors tots els vespres estrenaven / uns concerts que semblaven de Fauré"), *La gàbia de grills* ("Tal vegada són de l'hampa / o són folls lletraferits / o un atac tenen de rampa / i s'insulten a grans crits"), *La cigonya de la nyonya* ("Era Rut una cigonya / que volava com el vent") i *Jo: Claudi*, que no era cap emperador romà, sinó un "llo-ro espavilat" que "sols menjava ordi i blat".

D'un lèxic més literari és un altre llibre del mateix autor, publicat fa molt poc per «Edicions del Salobre», *Memòries d'una planta*, amb unes delicades il·lustracions d'Antònia Borràs. Es tracta d'un llibre adreçat a un públic juvenil, d'al·lotes i al·lots, però que admet perfectament lectors més granats. Perquè un llibre dirigit, en principi, a un públic juvenil no té perquè -si ateny una certa qualitat- no poder aspirar a ser llegit també per un públic lletraferit més general. Podem concloure que provar de fer literatura -pel públic que sigui- és també maldar per servir la llengua. O que l'escriptura pot provar -dins uns límits, certament- de suplir l'oralitat. Al capdavall, tot fa paret. I cal que continuem picant esquerdas. Perquè si l'oralitat és allò més determinant en una llengua, tampoc no podem deixar de reconèixer que l'escriptura pot també contribuir i contribueix a la primera.

Bartomeu Fiol

Una de les il·lustracions de **Sergio Mora** per *La vaca sàvia i altres contes en vers* de **Pere Rosselló Bover**, editat per Public. de l'Abadia de Montserrat 2006

La gàbia dels grills

Trenta grills en una gàbia
feien en l'aire un castell
i amb el cap dins una alfàbia
muntaven un circ nanell.

“Jo vull ser el domador
dels lleons.” “Jo: un atletàs.”
“Jo: un funàmbul volador.”
“Jo: el cavall alat Pegàs.”[*]

“Tant als simis graciosos,
com als cans intel·ligents,
tant als elefants mandrosos,
com als lleopards valents...”

- deia un grill tocat de l'ala -
jo super tota la gent.
Fins i tot més que un coala
puc esser tranquil i lent.”

Dels insectes l'obertura
del parlar mai no tenia
la més mínima mesura,
ni tampoc filosofia.

Eren tots tan engreïts;
feien tots tan poca vasa;
els cervells, buits i esquistats;
i de dois, la tassa rasa.

Abans que tota la gent
arribàs a l'espectacle
començava de valent
a parlar un nou oracle:

“El primer de tots som jo.
A mi, em toca ser l'estrella
d'aquest circ. Jo de debò
som més viu que una centella.”

I un cop més tornaren tots
al discurs gastat i vell.
Quan parlaven, feien bots:
allò era un desgavell.

“Jo som més alt i pelut.”
“Jo sé fer la cucavela.”
“Imito bé jo el mamut.”
“Jo mosseg com la mostela.”

I en poc més de cinc minuts
començaren a pegar-se
aquells animals menuts
que vivien de la farsa.

I la gent que allà passava
s'aturava encuriosida,
com si d'una dansa eslava
es tractàs molt avorrida:

“Tal vegada són de l'hampa
o són folls lletraferits
o un atac tenen de rampa
i s'insulten a grans crits.”

Tots estaven molt cansats
de sentir xiscles i insults
d'aquell circ de grills grillats,
d'uns insectes tan estults.

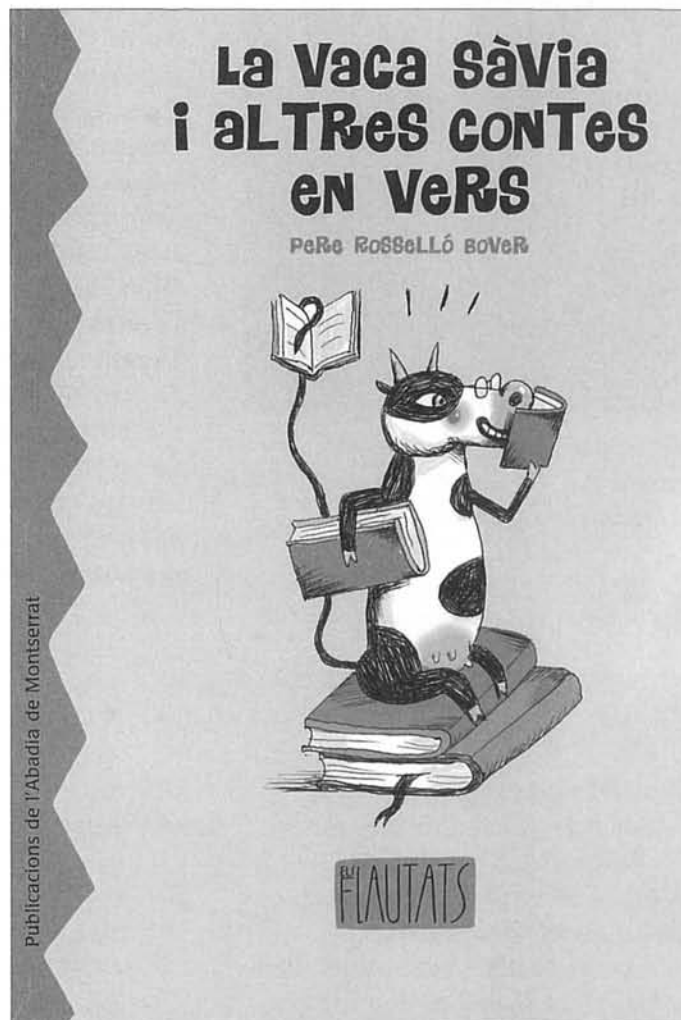
Feien pena, feien fàstic,
feien oi més que no gràcia.
Mereixien un bon càstig
per bregar amb tanta audàcia.

Fins que algú fart de la gàbia
agafà l'insecticida
i aquells *jos* tan plens de ràbia
s'arrufaren de seguida.

En mirar el pot botxí
comprengueren son malastre:
l'egoisme és un verí
que du els pobles al desastre.

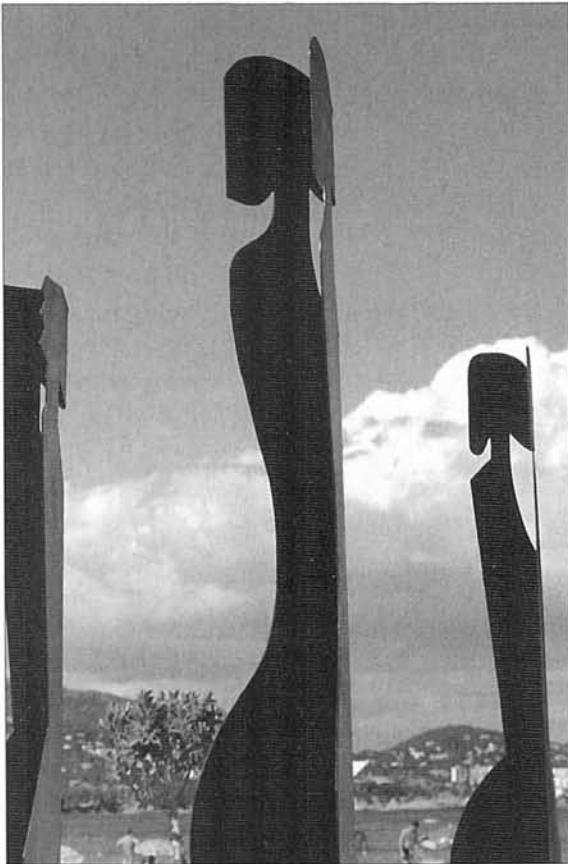
Pere Rosselló Bover

[*] *Pegàs en la mitologia grega era un cavall alat, fill de Posidó i de Medusa. Al final fou transformat en una constel·lació.*

L'infinít

Gaspar Servera: grup escultòric de Son Maties (Calvià)

Humil, enllaces el silenci amb l'infinít.
 N'hi ha prou d'imitar-lo, de calcar
 el calfred de la llunyania o gratar
 als cocons de les llàgrimes la nuesa
 dels dubtes. Llegeixes Dant sense fe,
 amb una beguda amarga, com
 el color de la fosca des de la finestra.
 Saps que no pots entendre la vida.
 Saps que no pots ser un boscatèr
 que neteja la humitat amb la destràl.
 Escoltes el murmuri dels ossos
 i et deixes vetllar pel cansament.
 Dubtes? La vida no seria vida.
 Saps que t'equivoques
 i reiteres l'ensopegada.
 Has ensaltat la paret amb vidres,
 el límit de la distància personal.
 La vida és témer el dolor,
 topar-se amb l'atzar.
 Una pausa després de porgar el desfici.
 Un alè feixuc, malmès.
 La vida és desatendre les obligacions.
 Cercar una metàfora o beure's l'alba
 des de la finestra o congriar el silenci.
 Remoure el cabal de l'aigua.
 Esser torrent, mar, correntia.
 Despullar lentament l'ona
 i saccar-se amb l'arena com els cans.
 Tenir l'instint dels animals
 sense saber perseguir els rastres.
 Olorar la distància i el lleixiu del silenci,
 i dubtar en creuar els oceans personals.
 Si gastes saliva no és per parlar.
 Es com aturar-se per prendre l'alè
 o el sentit ètic d'algunes coses.
 La vinya perd el color i plores.
 No saps quina enyorança hi ha entre els tels
 de les llàgrimes. Es només el pas dels anys,
 el paisatge madur, l'alénada del teu infinít.

Joan Perelló

Del llibre *Quadern de manobre*
 Premi «Josep Mª López Picó» 2007
 Vila de Vallirana

(En procés d'edició, sortirà el mes de maig
 en «Els llibres de l'ossa menor», Proa 2007)

II

Juny de 2005

THE CARBON CYCLE

Carbon fluxes between the ground, the oceans and the atmosphere
 As well as from our ovens, engines or respiration.
 The rainforests or the sea, take care of this invisible molecule:
 Carbon dioxide is fixed as wood or leaves of desire,
 Saved as algae on the tide in adventure.
 Hided in the shelves of molluscs,
 Redeemed in the fractals of corals.
 The bees suck the emotion of the flowers,
 A trophic chain as an actual trophy for the lynx:
 A dove once was eating grains or insects.
 And so do I when the blackbird sings in the garden
 Collecting the green beans for eating,
 Removing dead leaves waiting for the aerobic bacteria
 That will decompose the organic matter in black humus,
 Obscure as the bird, dark as the night, swart as the carbon
 That ignites in our vision.

Versió catalana

EL CICLE DEL CARBONI

El carboni flueix entre el sòl, els oceans i l'atmosfera,
 Com també dels nostres forns, màquines o respiració.
 La selva tropical o la mar, té cura de la invisible molècula:
 Diòxid de carboni fixat com fusta o fulles del desig,
 Estojat com algues dins la marea de l'atzar,
 Amagat a les closques dels mol·luscs,
 Redimit als fractals dels corals...
 Les abelles xuclen l'emoció de les flors,
 Una cadena tròfica com un trofeu real per al linx:
 Una tórtora que abans menjava grans o insectes.
 Així faig jo quan la mèrlera canta al jardí
 Mentre recull les mongetes verdes per menjar:
 Remoc les fulles mortes tot esperant els bacteris aeròbics
 Que descompondran la matèria orgànica en humus negre,
 Obscur com l'ocell, fosc com la nit, llor com el carbó
 Que s'inflama en la nostra visió.

Del poemari inèdit *À mon seul désir* d'Àngel Terron

Robert

19

Març de 2006

SOME IDEAS TO HAMMER OUT

The first pale lilac rosebuds
 Can be seen between the leaves of nature.
 What polyhedron must I inscribe
 In the vortex of odour of peonies?
 May I pluck out any single petal
 Without having my fingers hurt
 By the goldenness of present?

Versió catalana

IDEES PER DEBATRE

Les primeres poncelles d'un lila pàl·lid
 Ja es poden veure entre les fulles de la natura.
 Quin poliedre cal inscriure
 Al vòrtex de l'olor de les peònies?
 Puc arrabassar-ne un únic pètal
 Sense ésser ferit als dits
 Pel pol·len groc del present?

21

Els (in)continents eufòrics

“Jo veig, en la poesia literària que s’escriu avui, un excés de perruques i una manca de caps. Hi falta aquell impacte que volia Miró quan deia: «Abans que una obra faci funcionar el cervell, ha de produir un impacte, un cop de puny. Paf!»”. Això ho deia en Brossa perquè mai no va llegir, ni va sentir els poemes d’aquests tres (in)continents eufòrics.

Un incontinent és un que té el Vici oposat a la continència. I continència és una “Virtut que consisteix a mantenir dins uns límits prudents la satisfacció dels plaers”, i també és l’“Estat d’un esfinter que funciona amb normalitat”.

Quan es varen trobar aquests móns poètics (el nihilista, el romàntic i el sublim) es va produir la incontinència.

Jaume Munar diu en un poema: “Jo, com les presons, / tenc la murada alta, / no perquè l’embat no m’entri, / sinó perquè la mar no em vessi.” N’Emili, diu d’en Jaume C. Pons Alorda que “vessa pertot / aquesta mel que mai embafa.”

Aquests tres cossets vessen versos i vessen presentacions, aquesta és la quarta presentació d’aquest llibre - i encara hi ha vingut gent a veure’ls.

Ara bé, a l’IMPRIMATUR del llibre diuen: “Aquest llibre fou acabat d’imprimir a la Impremta Balear St. Jordi, a Ciutat de Mal, a dia 7 de la tercera Lluna de 2007, festivitat de Santa Felicitat i Santa Perpètua. En commemoració, els autors obren una botella de vi Ànima Negra i realitzaren una ofrena processional portant 3 pedres des de Cala Deià fins a la tomba de Robert Graves, en cerimoniós silenci.” La veritat que una botella d’Ànima Negra per a tots tres no és gaire incontinència.

Llucia Ramis Laloux a la presentació diu: “Els tres són incontinents perquè tot surt d’ells: el plaer i l’angoixa, l’admiració en un temps al qual l’admiració ja no és de moda; les ganes, l’eufòria, la ràbia, l’amor, i un respecte irreverent per la poesia. Són incontinents perquè desconeixen els límits i s’escampen mitjançant els excessos. Ho poden fer tot. Són incontinents perquè els dona la gana. Són incontinents perquè sí.”

EN PERE, EL NIHILISTA, que fa deu anys escriu: “Bes la mort”, i “Morir o matar; / vet aquí l’únic camí / que els meus ulls avui perceben”. Amant de la destrucció, de les banyeres plenes de semen, dels contenidors incendiats, somniador d’homicidis. “Mira-me! Hereu legítim del vostre Temps”.

N’EMILI, EL ROMÀNTIC, que no cerca el

poema, però que el poema el troba, que sap que dins la paraula hi cap tot i que la paraula no existeix, “L’HOME que cregué que les DONES eren àngels”, i que ens dona “lliure accés a la Bellesa Turbo!”.

EN JAUME, EL SUBLIM, “l’ombra / dels déus m’acompanya”, “El meu nom / és Passió”; l’home que viu en l’embriaguesa de l’èsser, l’immortal: “ORGO / Vaig néixer entre gemecs / i oliveres davall d’un arbre / antic amb l’absoluta certesa / que jo mai no he de morir”.

Bauçà diu: “Paradisos, n’hi ha mils, / tots reclosos dins de l’ànima.”. I dins l’ànima dels incontinents, hi ha molts paradisos.

Antoni Artigues Bonet

Paraules dites en ocasió de la presentació del poemari *Els (in)continents eufòrics*, de **Pere Perelló** i **Nomdedéu, Jaume C. Pons Alorda** i **Emili Sánchez-Rubio**, a «Quart Creixent», llibreria especialitzada en obres en català que enguany celebra el seu 25^è aniversari (*Enhorabona!*)

Fa vent i entren fulles seques a la vila.

Jugem ara a què la vila sigui la vida;
el vent, que pasa el temps,
i que el temps arrossega
aquesta polsina d'enruna
que es va ficant als ulls.

Imaginem que aquesta busca dins l'ull
és la que ens fa plorar.

La conjuntivitis dels dies, la bellesa, les nits...

* * *

De rostoll i de marès

podria fer-vos una imatge de Mallorca,
de carretera i paviment
podria mostrar-vos les ferides.

No hi havia a València dos amants com nosaltres

Vicent Andrés Estellés

Totes les amants són valencianes!

Abans tenia al·lota,
ara tinc amants!
La sensació a les mans
de tot el que ara passa,
la mateixa sensació a les mans
que tenen els pinyols dels dàtils
dins les palmeres.

Emili Sánchez-Rubio

La Bellesa Turbo

- Més del que em cap a la boca -

DALÍ

Escriure és una patologia
situada en esplendoroses cambres de tortura:
un saber que les meves mans
són finíssima porcellana
i l'únic que em satisfà
és menjar
cagallons de mosca daurada
damut una noia nua estirada
que simula una taula
com si fos dintre el millou dadaisme imagològic.
Perquè, sens dubte, el seu sexe seria
el millor escriptori

NQN

No, gràcies: no vull les teves almoines,
guarda-les per a qui de veritat
consenti existir
amb un vel d'ignorància
cobrint-se els ulls plorosos de pols.
Les llàgrimes ja m'han deixat cec
per sempre més
i els llavis no cicatritzen ferides de sang.
Estimo les meves cicatrius estimades
com un sant.

Jaume C. Pons Alorda

Exercicis aristocràtics

o Les Meves Cicatrius Estimades

Lleus presències de nits

sens memòria, rostres blans,
incolumnes en l'espera
d'un brunzir d'ulls, de mirades
de sal, íntimes, senceres,
sota un sòtil de cristall
i ciment infranquejable:
qui vos ha robat el nom,
a cau d'orella, silent,
com la nit que vos empara
entre els seus versos de sang?.

Pere Perelló i Nomdedéu

De la part titulada *Tanatoris*

Tanatoris. Fosques cambres
de cristall. Ulls rapinyaires
sobre el cor de la infantesa.
La innocència és el reclam
d'un desig que no s'esbrava
més enllà de cap certa.
Blanques llàgrimes de cera,
talment cendres de pecat,
beneeixen la carn verge
-temorosa de les mans-
d'un infant sacrificat
al record d'una Promesa.
Cada passa és un parany,
un vertigen de miratges
i raons massa paleses,
un profund burxar d'abismes
dins les bòfegues enceses
d'aquests peus que han oblidat.

Els (in)continents eufòrics,
Editorial Jujube, Palma, 2007

AIDEN SHAW (Londres 1966) és un conegut i reconegut *porn star* que també es dedica a la música i la literatura. És poeta i novel·lista (amb títols com *Brutal*, *Boundaries* o *Wasted*). La poesia que reproduïm pertany al seu únic recull poètic publicat (1996): *If language at the same time shapes and distorts our ideas and emotions, how do we communicate love?* [Si el llenguatge alhora informa i distorsiona les nostres idees, com podem comunicar amor?].

Gabriel S. T. Sampol

GABRIEL DE LA SANTÍSSIMA TRINITAT SAMPOL

*Somebody once asked me, 'How much do you love me?'
I said, 'This much',
And stretched out my arms as far as they would go.
'Is that all?', they said.
So I stretched further, expanding my chest and reaching
as far as I could.
But still this wasn't enough for them.
Once again I stretched,
This time so far back that my knuckles met behind me.
At this point my skin began to split,
My ribs began to crack,
My chest tore open,
My heart burst out
And fell to the floor.
We both looked at it as it became cooler and cooler
And more still and more still
Until finally it was cold and dead.
Then a crowd of strangers appeared
And one by one they approached.
But because they didn't recognize my heart
They trampled over it.
I have learnt from this
Never to show somebody how much I love them.*

Aiden Shaw

A: dibuix al carbó i sanguina

Una vegada qualcú em va demanar: “Com m’estimes de molt?”.

Jo vaig dir: “Així”,

i vaig obrir els braços tant com vaig poder.

“Tan poc?”, em va dir.

Així que vaig obrir encara més els braços, tibant el pit
per abraçar l’espai més gran que podia.

Però encara no ho va trobar prou.

Així que vaig obrir encara més els braços,
tant que els nusos dels dits es tocaren per darrere.

En aquell moment la pell se’m començà a esqueixar,

les costelles començaren a trencar-se’m,

el pit se’m va badar,

el cor em va sortir disparat

i va caure en terra.

Tots dos el miràrem com s’anava refredant cada vegada més

i com cada vegada més s’anava quedant quiet,

fins que, finalment, va ser fred i mort.

Aleshores, una multitud d’estranyos va comparèixer

i un a un s’anaren acostant.

Però, com que no reconeixien el meu cor,

el trepitjaren.

D’aquesta manera vaig aprendre

a no mostrar pus mai a ningú com l’estim de molt.

Traducció de **Gabriel de la S. T. Sampol**

Poetes francesos d'avui / PASCAL BOULANGER

PASCAL BOULANGER va néixer el 1957; és bibliotecari a París. Ha publicat articles i cròniques a nombroses revistes i particularment a *Art Press*, *Europe* i *La Polygraphe*. És l'autor de *Septembre, déjà* (Ed. Europ-Poésie), *Martingale* (Ed. Flammarion), *Une action poétique de 1950 à aujourd'hui* (Ed. Flammarion), *Le Bel aujourd'hui* (Ed. Tarabuste), *Tacite* (Ed. Flammarion), *Le corps certain* (Ed. Comp'Act), *L'Emotion L'Emeute* (Ed. Tarabuste)

Les anges de lumière qui tombent frappés à genoux disent dieu s'est retiré du monde la main s'efface on n'entend plus que le faible murmure d'une fontaine brûlée de soleil impossible de réveiller ceux qui dorment une sorte d'impatience amoureuse unanime les guide vers la mort pourtant les matins sont comme des oiseaux arrachés l'ombre ne pèse plus sur le mur le temps s'écoute le feu monte une bouche ébranle le temple chaque couleur inonde les toits le coeur dérive parmi les bêtes qui traversent lentement le jardin à chaque seconde acquiescer veut dire jouir

À qui l'ont-ils abandonné le visible du père celui qui voit tout va jusqu'au bout il y a juste assez de fleurs tombant l'une après l'autre dans le battement du temps assez de douleurs et de joies au soleil ébloui d'herbes les fenêtres restent ouvertes tout l'été partout l'or s'écoule des pétales dansent jusqu'au sol la poésie surgit avec le sang chaque visage est une bibliothèque chaque livre a sa serrure et sa clé

On avance le coeur les jambes pris de vertige suspendus depuis toujours à la clé d'or à la clé d'argent au-dessus des collines des cimes des rochers dans la connaissance du pire et le chant du oui avec pour demeure une carte dépliée un livre dispersé dans le temps l'écume est cernée par l'infini la terreur même les hommes les religions nient le hasard crois à ce que tu voudras mais on sort toujours indemne dans le velours de l'écriture

Comme la mer quand elle se déchaîne soudainement les ailes noyées dans l'horizon on se dégage de l'accompli on repart à zéro jusqu'aux récifs heurtés jusqu'au sublime qui nous devance nous aveugle s'élançe dans un seul souffle brûlant du désir de brûler brisant la syntaxe des grands récits dans l'attente de la prochaine ivresse la clarté imprévisible et brutale de l'éveil.

Poemes inèdits de **Pascal Boulanger**

Sèrie Mallorca Modernista
Joan

Els àngels de llum que cauen colpejats agenollats diuen déu s'ha retirat del món la mà s'esborra no s'escolta res més que el feble murmuri d'una font cremada de sol impossible de despertar els quals dormen una mena d'impaciència amorosa unànime els guia cap a la mort malgrat tot els matins són com ocells arrencats l'ombra ja no pesa més sobre la paret el temps s'escolta el foc puja balanceja al temple cada color inunda les teulades el cor deriva entre les bèsties qui travessen lentament el jardí a cada segon consentir vol dir gaudir

A qui l'han abandonat el visible del pare aquell qui veu tot va fins al final hi ha just bastants flors caient una darrera l'altra en el batec del temps bastant de dolors i de plaers al sol enlluernat d'herbes les finestres queden obertes tot l'estiu pertot l'or vessa pètals ballen fins a terra la poesia sorgeix amb la sang cada rostre és una biblioteca cada llibre té el seu pany i la seva clau

Hom bestreu el cor les cames pres de vertigen suspesos des de sempre a la clau d'or a la clau d'argent damunt els pujols els cims les roques en el coneixement del pitjor i el cant del sí amb per posada una carta desplegada un llibre dispersat en el temps l'escuma és encerclada per l'infinít el terror mateix els homes les religions neguen l'atzar creu en el que voldràs però es surt sempre indemne en el vellut de l'escriptura.

Com la mar quan s'esvalota sobtadament les ales negades en l'horitzó hom es desenten del tot es torna a començar fins als esculls topats fins al sublim que ens passa al davant ens cega s'abalança en un sol buf cremant del desig de cremar rompent la sintaxis de les grans narratives a l'espera de la propera ebrietat la claredat imprevisible i brutal del despertar.

Traducció i tria de **Maties Tugores i Garau**

KASTELO KASTELOREN KONTRA

PINZELLADES SOBRE EL CAS
KASTELO CONTRA KASTELO

Poemak

Poema

EXORDIOA

EXORDI

"Ziutatea laga
hainbeste eta hainbeste pairatutako ziutatea
eta bertan zuen etxea
eta ea publikoa zena"

*"abandonar la ciutat, tan i tant temps
patida i la casa que hi habitava, i
que era quasi pública"*

I

I

*Agian ez duzu gogoratuko ziutate
honetaz tabernako zarata
baino afoña mozkorra
proiektu nahasiak
babyen Lpak
please
Don't go
yet*

Potser no recordis d'aquesta ciutat
res més que el tumult del bar
Afoña borratxa
projectes ambigus
LPs de babyes
please
Don't go
yet

II

II

*Itzalak murrail zikinetara jaustean
hi beti itzultzen haiz
ero gaixoa
heure nekea aitortzera*

En caure les ombres
sobre les brutes muralles
tu sempre tornes
pobre malalt mental
a confessar el teu cansament

*datorren urtean, maitea
ziutatez aldatuko gaitun
diok*

L'any que ve, estimada
ens mudarem de ciutat
dius

*Agian hau guztia hain krudela ez dela
amestuko duk*

Potser somiis que tot això
no és tan cruel

III

III

*Eroa lanera doa
nigarrez
Nigarrez
urrun galdu duelako
neskatxa azula
oso urrun
aspaldi
aspaldiegi ziurrenik
partitzen ikusi zuen puntu
berean*

El boig va a treballar
plorant
perquè ha perdut
lluny
la noia blava
molt lluny
en el mateix punt que el va veure
partir
fa molt
massa temps ja

IV

*neskatxa azula
hareazkoak dira zure murrailak*

*iheskorra
latza da zure prezioa.*

V

*Eta
ibaian behera
daramazu
artizarra eta neoia
mesprezitzen diren
tokiraino*

VI

(Zera jakingo du berak)

*ziutategi aldatzeak ez duela
ezertarako balio
Edo gutxitarako
herri honetan
ukutzen duen herri honetan
konprenitzen duen
herri honetan
jasan ezein duen
herri honetan*

VII

*Pentsatzeko ere
geldituko da
iraganak eta etorkizunak
bost axola diotela
pentsatzeko*

*Zer dagizun esan
Ze maite baduzu
ez baduzu baino
bertute handiagoak behar baitira*

IV

*noia blava
d'arena són les teves muralles*

*efimera al tacte
el teu preu és aspre*

V

*I
tu el portes
ria avall
allà
on
estel i neó
es menyspreen*

VI

(ell sabrà que)

*de que serveix mudar-se de ciutat
O de poc en aquesta pàtria
De la qual renega
que comprèn però no,
diu,
té per què aguantar*

VII

*També es detindrà
a pensar
que passat ni futur
li importen*

*Què fas digues-me
Que si la vols calen
majors virtuts que si no*

VIII

Ze
 Isildu ere egiten ez diren
 Hauek
 bakean bizi garela sinistarazi
 nahi baitigute
 edo bizi garela
 edo soil soilik
 sinistu arazi nahi digute
 Hauek
 gaia aldatuko balute
 Edo
 lotsatu egingo lirateke
 edo
 boluntarioki lagako lukete
 euren aberria
 Isiltasunari beldurra diotela
 irudi

IX

Ezin dudalako
 barrabila-poltsa hori
 izenditu
 eta biziatu

Bere zortea
 Heroiak bakarrik
 Erabakitzen baitu

X

Eta parafraseatu egingo du:

Aberri bi baitira geureak:

Zu zeu
 Eta neurea

XI

Murrail zikinen gainera
 itzalak jaustean
 neskaxa azula
 beti itzultzen da
 ero gaixoa
 bere nekea aitortzera

Finean ez da hain
 gaizki bizitzen hemen

VIII

Que
 Aquests que ni callen
 aquests ens volen fer creure que vivim en pau
 o que vivim
 o simplement
 ens volem fer creure
 Aquests
 Que
 Si aquests canviessin de tema
 O els cauria la cara de vergonya
 O s'expatriarien voluntàriament
 És com si temessin
 el silenci

IX

Perquè un no pot
 suar la collonera
 i aviciar-se

Perquè
 Només un heroi
 decideix la seva pròpia sort

X

I parafrasejarà
 Perquè tenim dues patries:

Tu
 I la meua

XI

En caure les ombres sobre
 les brutes muralles
 la noia blava
 sempre torna
 pobre malalt mental
 a confessar el seu cansament

Si comptat i debatut
 No s'està tan malament

XII

“Bere bizitza zuzena zela kontuan izanda Zergak sasoiz ordaindu eta sekula santan inori kalterik egin ez ziola kontuan izanda, ziutate hartan eta bertan zuen etxean bizitzera kondenatu zuten”

El que he gosat anomenar exordi és de Rilke.

El mapa? doncs, té a veure amb la Janis i amb tantes altres coses. També he parafrasejat Dalton i el final podria ser un combinat Goytisolo-Rilke. Kastelo contra Kastelo o una conversa avorrida amb un fons de cites és, certament, una dura sentència. Potser un monòleg indivisible en dotze parts. Per la resta, abandonar la ciutat és el que desitjo des de fa algun temps. No vull recordar quasi res del que vaig dir un dia i bla, bla, bla, bla bla

Jon Iñaki Lasa
(2002)

JON IÑAKI LASA (Gernika-Lumo, 1963), Gizarte eta Informazio-Zientzietan lizentziatua. Literatura irakasle bezala jardun du eta baita hainbat komunikabidetan ere kazetari gisa. Hainbat literatur testutan kolaboratzaile izan da eta Gasteizko Kandela literatur taldearen sortzailea. Literatur argitalpenetan aipagarri ditu *Alizia eta biok* (Ustela, 1982), *Andaluziari ene bilduma* (Susa, 1985) eta *Sobre las costumbres del gran Kan y otros apuntes* (Gernika-Lumoko kultur etxea, 1987).

Jon Iñaki Lasa nascut el 1963 a Guernica-Lumo. És llicenciat en Ciències Socials i de la Informació. Ha estat professor de literatura en diversos centres i, com a periodista, ha treballat també en alguns mitjans de comunicació. Ha participat en l'edició de diversos textos sobre literatura i va ser el fundador del col·lectiu literari Kandela, de Gasteiz. De la seva obra literària, destaquen: *Alicia eta biok* (Ustela, 1982), *Andaluziari ene bilduma* (Susa, 1985) i *Sobre las costumbres del gran Kan y otros apuntes* (Gernika-Lumoko kultur etxea, 1987).

Anunciau-vos a

S'Esclop

Quadern cultural

Espais disponibles per a publicitat
Telèfon 639- 954223

Colistes de Mallorca

C/Bartomeu Rosselló Pòrcel núm. 9 4^{ra}A
07014 Palma de Mallorca tel. (971)454041

Esquerdes

6 Per a saber la quantia del dolor d'avui, he de sumar o restar? 13 Qui diu mentides en silenci es diu mentides a ell mateix. 19 Sovint habit més el silenci que no les paraules, perquè les paraules són de molts i el meu silenci només es meu. 22 Somniï, i així puc viure el que no visc despert. 39 Res no et dec. Res no em deus, però estimant-nos, pareix com si tot ens ho deguéssim, i és que ens ho devem tot.

(De la part titulada *Oscant el silenci*)

3 El que no tenc és el que més tenc, perquè el tenc en el meu desig. 11 L'esterilitat de moltes paraules, inequívocament, m'ha conduït a habitar amb més afecció la fertilitat del silenci. 16 És estrany com l'amor és capaç de vegades d'omplir-nos de tant d'odi. 22 Què difícil és ésser un mateix quan alimentam l'enveja que tenim als altres. 33 Desplaçats en el temps, en els nostres successors veurem els errors que no vàrem veure d'hora.

(De la part *La llosa damunt el cor*)

13 En totes les coses no he vist cadenes, no hi ha cadenes, i totes les coses ens encadenen sense cap cadena. 15 Quasi sempre canviï de pensament, no d'error. 22 Llibres: hi ha massa monuments fallits a la paraula. 31 Tots alguna vegada hem pecat d'il·lusos. Voler ensenyar sense haver après abans. 41 La vilesa de l'escriptor. Fer comerç amb la paraula.

(De la part *Fe d'abismes*)

5 És difícil omplir-se les butxaques sense que no se buidi el cor. 6 Quasi sempre els caps buits són els més renouers. 20 No som blat net, digué. O hi ha blat net?, va preguntar tot suat i brut el moliner. 282 Xerrar alt no eleva els pensaments baixos.

(De la part *Afo / Sati - rismes*)

Esquerdes s'ha publicat per «Edicions del Salobre», Port de Pollença (Mallorca), el mes de novembre de 2006. *Esquerdes*, de **Jaume Mesquida**, està dividit en quatre parts: 1^a: *Oscant el silenci*; 2^a: *La llosa damunt el cor*; 3^a: *Fe d'abismes* i 4^a: *Afo / Sati - rismes*. El llibre és el segon volum de la col·lecció «Axiomes» i conté un pròleg titulat *Transitar per la vida -celestial i terrenal, sense infern- amb Jaume Mesquida* signat per **Antoni Serra** a *Acrollam* (o *Terra Inexistent*) en la tardor de 2006, del que, a continuació, en reproduïm un fragment:

“Aquests no són temps propicis per a la dignitat poètica, és clar, que ho sé! És així perquè els maneyes i xitxarel·los tenen els improductius camps oberts -transformats en fosa comuna del màrqueting- a la flatulència blana i plana, però sí olorosa (o pudenta), de la “no escriptura”. I un bon dia, no fa ni un parell d'anys, vaig llegir Jaume Mesquida: “*El vers que mai no escriuré / té la supèrbia d'un cos / amb el que fornicaire / però que estimar no gos, // doncs si l'entreuix revé / tot lla-vis demanant mos, / per sota la pell llista té / la carn amb feredat d'os*”, i aleshores em vaig adonar que ni els diluvis, les tempestes, les turbulències, les nits de sàbat -amb Walpurgis com a cim- i els escàndols per prevaricació, traïdoria i mesquinesa, tan habituals a la nostra “societat intel·lectual”, podien emmudir la vertadera vida, en estat de llibertat (no vigilada), de la creació poètica i, al cap i la fi, incorregiblement literària. Mesquida transitava -afortunadament- per aquesta Transsilvània no domesticada de l'escriptura sense prejudicis o sigui, pels camins

d'indisciplina sana o insana, tant me fa, amb la companyia poc recomanable -segons els sants pares de l'academicisme- de Pere Colom, Antonina Canyelles, Manel-Claudi Santos, Joan Palou, Antoni Xumet, Albert Herranz, Ponç Pons i uns pocs més, entre els vius que no han renunciat a una vida orfe d'almoines.

Perquè ell, Jaume Mesquida, des de la seva intimitat de creador indomable, sap que els silencis, les marginacions... són les úniques i vertaderes patenes -per d'altres, bandes d'honor i bona conducta- possibles a la poesia no venal. I ell no es ven, només escolta, viu, fa literatura. ¿No és vida i literatura una mateixa dimensió de la creació?

I així, ara, en aquesta incertesa el nou mil·lenni -just quan ha fet deu anys de la mort del sempre viu Damià Huguet, Canova- ha arribat a les meves mans de lector àvid i sempre insatisfet, un llibre que no sé si dir inusual de Jaume Mesquida que és el que vosaltres, en aquest precís moment, heu obert per endinsar-vos en el món de l'impossible ben tangible: *Esquerdes*. Poesia? Narrativa intimista? Text obert als horitzons dels secrets violables? Aforismes? Pensaments en el precís instant que la dona i l'home es despullen de la pell convertida en cuirassa per protegir-se de la realitat adversa? No ho sé ben bé, i no m'importa gran cosa, si he dir la veritat. Perquè, al cap i la fi, a *Esquerdes* hi trobareu, si sou lectors sense prejudicis i no estau marcats per la cotilla amb barnilles del postmodernisme repressor de mentalitats lliures, el Jaume Mesquida de sempre: poeta, l'home d'escriptura, savi de mala llet, promiscu de la lletrada explosiva, perquè en el llibre hi és tot, un poc més del “tot” soluble en la imaginació.”

Antoni Serra

Afegiu-vos a la nostra lluita i ajudau-nos a conservar el monestir i el seu entorn rural

www.salvemlareal.org

S'Esclop, Quadern cultural

no tornarà cap original que no hagi sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. El escrits lliurats al consell de redacció - que no excediran l'extensió de tres fulls a doble espai - hauran d'anar signats amb el nom i llinatges i acompanyats del D.I., l'adreça completa del remitent i d'un telèfon de contacte. Si l'escrit procedeix d'un col·lectiu, el signarà,

com a mínim, un dels seus components, que se'n responsabilitzarà. Si ens voleu comunicar qualssevol suggeriments, enviau-nos-los a l'apartat 5222 de Palma, districte postal 07011, Mallorca, Balears

S'Esclop, Quadern cultural surt cada 2 mesos i es pot adquirir a quioscs i llibreries per 3,25 euros o mitjançant subscripció: sis exemplars a l'any per 13,50 euros.

"la Caixa"

**235 Oficines
al seu servici**

*L'oficina de Joan Alcover,
07006 Palma, al seu servici*

Anunciau-vos a

S'Esclop

Quadern cultural

Espais disponibles per a publicitat
Telèfon 639- 954223

Gira-sol (ceràmica) Maria Oliver

Col·laborau-hi, feis-vos-ne socis!
Associació Mallorquina de Salut Mental Gira-sol
Passeig de Marratxí, 11 - Son Gibert, 07008 Palma - Telèf. 971 - 28 51 23

PER UNA MALLORCA AMB FUTUR

La campanya *Sus Mallorca*, impulsada des de fa un any per l'Obra Cultural Balear, està arribant a la seva recta final. Han estat mesos de mobilitzacions a favor de la llengua, la cultura i l'autogovern, que s'han concretat en multitud d'actes a nivell local. Hi han participat més de trenta poblacions de Mallorca i moltes d'altres s'hi afegiran durant les properes setmanes. La campanya *Sus Mallorca* va néixer amb l'objectiu de tornar a treure la reivindicació lingüística al carrer. Durant aquests mesos milers de mallorquins i mallorquines hi han pres part per dir prou als atacs a la nostra llengua i a la nostra cultura i per reafirmar el seu compromís amb les nostres senyes d'identitat. El *Correllengua 2007*, organitzat pels Joves de Mallorca per la Llengua, també ha començat a caminar. La *Flama de la Llengua* visitarà els nostres pobles i ciutats per fer arribar per tot arreu la força d'un poble en moviment.

Els darrers quatre anys han estat una època negra per a la nostra llengua i la nostra cultura. Per primera vegada des de l'arribada de la democràcia, un Govern de les Illes Balears ha pres mesures contra l'idioma propi i oficial de les Illes Balears. Per damunt de tot, s'ha de destacar l'intent dels governants de fer arribar a la societat un discurs que associa l'ús del català amb el conflicte i la imposició. Mai com abans hi havia hagut entre el conjunt de la població un coneixement tan gran de la nostra llengua, però mai com ara hi havia hagut un retrocés tan accelerat en el seu ús social. La inexistència d'una política institucional d'integració dels nouvinguts dificulta que els nous mallorquins puguin conèixer i fer servir el català.

És per això que cal que els mallorquins i mallorquines culminem la campanya del *Sus Mallorca* amb una mobilització que no tenguí precedents en defensa de la nostra llengua i la nostra cultura. Hem de ser desenes de milers el proper dissabte dia 5 de maig horabaixa per omplir la Plaça Major de Palma, a l'acte central de la campanya *Sus Mallorca*. El lema de la mobilització serà *Per una Mallorca amb futur*, amb el qual els convocants volen fer arribar a la ciutadania un missatge positiu i engrescador a favor de la pervivència de les nostres senyes d'identitat i de la construcció d'una societat oberta a tothom, independentment del seu origen. Perquè la nostra terra tindrà futur en la mesura que sàpiga mantenir les arrels culturals llegades pels nostres avantpassats i acollir amb els braços oberts les milers de persones que hi han vingut a construir una nova vida entre nosaltres. Les entitats també s'adreçaran als mallorquins i mallorquines per demanar-los que estimin, coneguin i facin servir l'idioma propi, i a les institucions perquè rectifiquin la seva política lingüística. La comissió organitzadora està formada per vint-i-tres entitats, que representen sectors molt diversos de la societat civil.

Per reafirmar aquest compromís amb les nostres senyes d'identitat, et necessitam a tu! Per la llengua, per la cultura, pel país, per una Mallorca amb futur, dissabte dia 5 de maig horabaixa tothom a la Plaça Major de Palma!

OBRA CULTURAL BALEAR

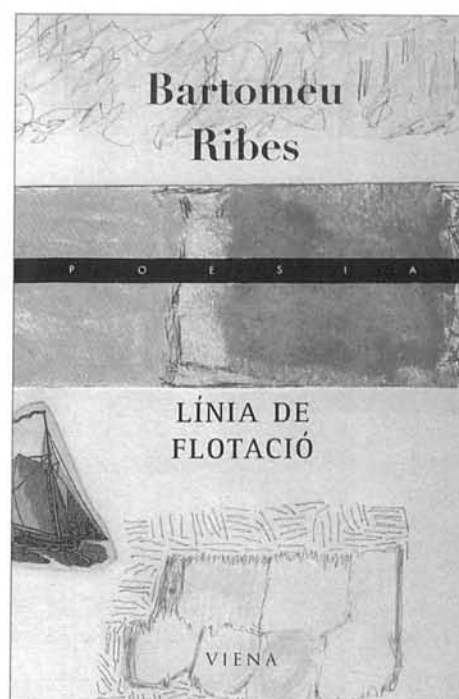
Palma, dijous dia 5 d'abril de 2007

**PALMA, 5 DE MAIG, ACTE CENTRAL DE
SUS MALLORCA. HI HEM DE SER TOTS!**

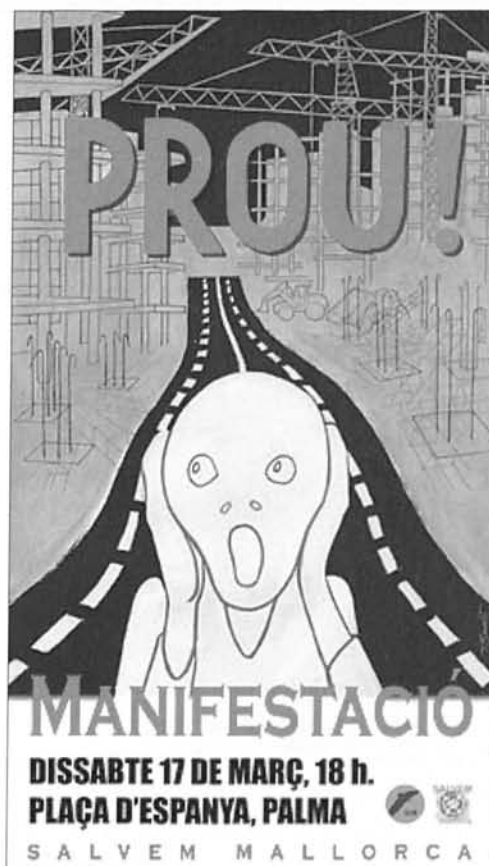
Amb el crit

Tanta lentitud plena de silenci
 i el premi de la finestra tancada.
 El paradís de paper a la nit
 i la plorada de pedra amb el dia.
 Freda fruita, vernís fulminador!
 No de dol, aferrat a tu, convex.
 Tot és mentida amb fogositat groga.
 T'esperaré, sense probable sort,
 obscura devastació, germana.

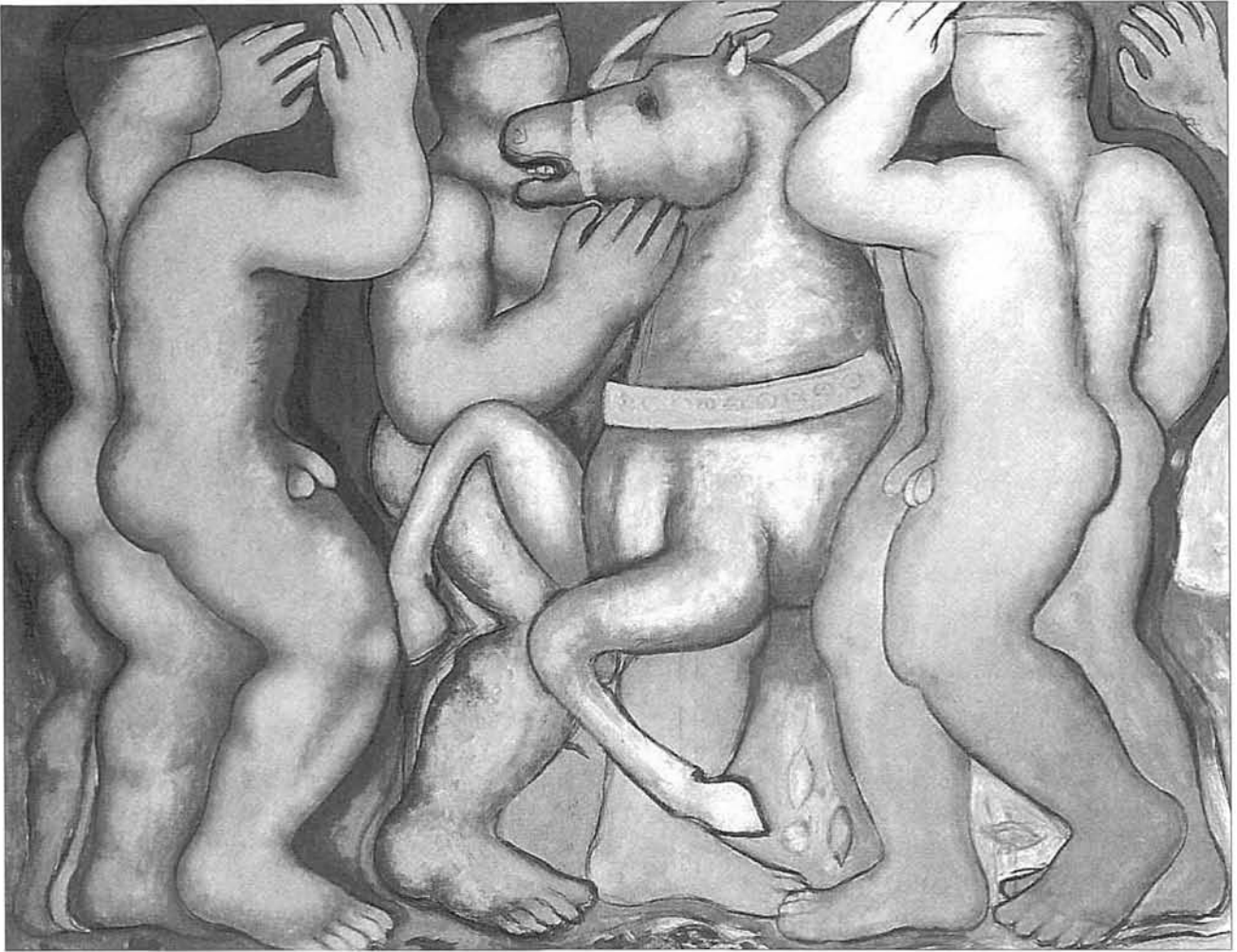
Bartomeu Ribes

BARTOMEU RIBES GUASCH ha escrit *Vint-i-cinc poemes illencs* (Premi Baladre, 1979), *Agrupament de la peresa* (Premi Illa de Formentera, 2001), *Temps, pintura mental* (2002), *Letàrgic* (2004), *Fugida en groc i Llengua Mortal* (2005) i, amb *Línia de flotació*, (2006), ha aconseguit el XXXI Premi de Poesia Vila de Martorell que ha editat Viena, Barcelona (2007)

Adéu Miquel Brunet

Recíprocs (de devers 1994, acrílic sobre tela), col·lecció particular de **Miquel Brunet** (6 de gener 1919 - 28 de març 2007)

BRUNET, dibuix sobre paper, (devers 1954). Autoretrat

L'obra de Miquel Brunet i la de Damià Huguet es fonen en *L'encant dels pentenills*; l'amistat i l'admiració mútua dels dos creadors es reflecteix en la cooperació pictòrica dins l'obra literària de Brunet. Les etapes de la obra brunetiana, com va escriure Josep Melià, en el catàleg titulat *Miquel Brunet o el miracle de nèixer artista i no deixar-se consumir per la vulgaritat imposada*, en ocasió de la retrospectiva de Sa Llonja (març-abril de 1990): "(...) són cercles concèntrics que auguren un etern retorn a Ítaca". I, ple de ganes de fer feina, a partir d'aquell mateix any, Brunet començà a modelar amb fang figures humanes i els estimats cavalls, com ens ho recorda, en *Miquel Brunet en el seu redol*, Cristina Ros (2002): "*I creis-me que sempre n'ha tingut un bon vici, en Brunet, amb els cavalls*". La seva pintura no era comercial ni seguia els dictats de moda ni les lleis del mercat i fugia del "paisatge de postal" i, com va escriure recentment Guillem Frontera: *La terra en la seva obra, en els seus paisatges, tornava alenar, era una terra normal, un país habitat i treballat per éssers humans*".

R.

Tractat d'amor amb blaus i ocres

En el tema de l'art, ben sovint, les classificacions són un recurs simplista, que té el seu origen en l'orgull de l'espècie: no sabem claudicar davant l'inabastable. Així, doncs, ocorre un prodigi tan poc anecdòtic com el de la capacitat humana d'expressar i desxifrar plàsticament el misteri, i nosaltres, en comptes de lliurar-nos a celebrar-ho - per no dir a cantar subtilment una mica de victòria -, ens perdem pels laberints dels moviments, de les escoles, de les tècniques, dels cànons o de les jactancioses preceptives. Amb la vana intenció d'universalitzar un fet tan singular com el de l'experiència artística, o de reduir-la a un entramat de categories i de cronologies, l'únic que aconseguim és catalogar la nostra superficialitat i la nostra desorientació. Perquè, precisament, el que és artista ho és per la seva capacitat de copsar i relatar les subtils que s'escapen de qualsevol esquema general.

Pintura d'Antoni Mas

És clar que, encara que això fos ver, no significaria que hem de renunciar a viatjar - amb els somnis, les preguntes, els neguits i els arguments - per la fastuosa geografia dels espais de l'art, que, en definitiva, són espais de llibertat. Sinó que, en fer-ho, no hem de cometre l'error de voler convertir en article de fe el que no passa de ser simple especulació o convencionalisme. O en l'error de respectar massa les fronteres conceptuals que separen territoris inconcrets i bellugadissos. Com és ara els de la pintura realista i els de la pintura abstracta.

Fins i tot una obra que, d'entrada, pot semblar impúdicament fotogràfica o bellament minuciosa, com la d'Antoni Mas, no tarda a trencar aquests

esquemes. Dir que un artista de la seva qualitat i de les seves dimensions es limita a representar la realitat visual és empobrir el poder de la mirada i empobrir la vida. Ben igual que si diguéssim que un gran pianista es limita a traslladar a les tecles del piano la realitat de la solfa de la partitura. Al final, tots els pintors de debò el que acaben per pintar són els claroscurs del seu esperit. Encara que, quan Edward Hopper, en referir-se a la protagonista del seu famós oli *Cape Cod Morning*, afirmàs: "Per a mi, ella només mira per la finestra, només això".

En realitat, les paraules de Hopper - un dels preferits d'Antoni Mas -, a més d'una lliçó d'humilitat, vénen a ser una versió lliure d'aquelles altres amb què T. S. Eliot ens recordava que, quan va escriure *The Waste Land*, ni tan sols es va preocupar de si entenia o no entenia el que deia al poema. No crec que cap d'ells volguessin negar els valors simbòlics i testimonials de la seva obra. Però segurament, tant l'un com l'altre, eren conscients que aquests valors, a més de ser subjectius, solen sobrepassar els nivells de consciència dels mateixos artistes.

Tot i que només es pot sobrepassar el que existeix. Quan els pinzells d'Antoni Mas dialoguen amb els contorns de la mar de sa Ràpita, dels interiors burgesos de les cases de Campos; amb els contorns de la figura humana, d'un gerani, d'una fruita, d'unes cortines o d'uns texans intenten, igualment, dialogar amb les vicissituds del seu segle. Després, als quadres - aparentment tan formalistes, tan alambinats, tan impeccables - no hi cerqueu res que sigui frívol o decoratiu. Però tampoc no hi cerqueu la realitat. Al capdavall, la realitat a què tenim accés no es més que una il·lusió de la nostra retina. Al darrera, hi ha un univers inesgotable i en tensió permanent.

Com a l'obra d'Antoni Mas. En una primera lectura, l'espectador que la contempla se n'adona de la perfecció tècnica, de l'equilibri entre els colors i els arguments, del lirisme ambiental, i dels ritmes essencials de la llum, que, no només il·luminen, sinó que també interroguen. Però les teles d'Antoni Mas contenen tot això i també contenen els recels, els neguits, els oasis i els eclipsis de la seva vida interior; i, encara que mai no improvisa ni toca cap pinzell abans d'haver-se sotmès a un llarg procés de reflexió i a nivells de disciplina monàstics, no se sap fins a quin punt controla la simbologia d'aquesta pintura. Molts pensam que, a qualsevol obra de creació, la darrera paraula la té l'inconscient. És el secret de l'autenticitat. Perquè la raó, adesiara, no pot evitar de ser perversa i manipuladora.

Bàsicament, Antoni Mas pinta el que estima, i a partir de les coses més immediates. Ben sovint la seva dona li serveix de model. Alguns quadres també són autoretrats. Mentre la vida humana és moneda de canvi de tirans i mercaders; mentre cada dia desapareixen espècies i paisatges i cultures, desapareix la memòria i qualsevol vestigi d'identitat, ell intenta crear-se aquest recer espiritual de les teles. No ho fa per vanaglòria, sinó empès per raons més profundes. En un medi social tan deshumanitzat i tan hostil, tan propens a la despersonalització, l'home sent la necessitat de protegir-se o d'ubicar-se de nou. Però, sobretot, la necessitat de saber qui és.

Per això, també calen punts de referència, a vegades tan senzills com una parra, un brodat, un cossiòl, una cadira de bova... Antoni Mas pinta quasi sempre les persones, els objectes, els interiors, les atmosferes, els paisatges que té més a mà. No es tracta de localisme. És el que han fet, des de l'antiguitat, els grans mestres. Mentre el pensament únic i el pas del temps ensorren el seu món material i el seu món afectiu, Antoni Mas li ret l'homenatge dels colors i de la fidelitat. Jo m'imagin fàcilment el nin que va ser fent nedar barques d'escorça per la mar paradisiaca dels seus quadres.

Encara que la mar d'Antoni Mas - la mar del Migjorn, a tocar de Cabrera - és la metàfora de moltes coses: el misteri, el desig, la fantasia, l'inabastable. Abans que els depredadors d'aquest país la sotmetin al mateix procés de degradació a què han sotmès les belleses de l'Illa, ell la canta a cops de pinzell. Ben sovint la transforma en protagonista de paisatges inventats, en què apareix al fons d'una composició on intervenen elements com peces de roba, cadires, ceràmiques, plantes d'interior, taules que s'eleven com altars o fruites de la terra que perfumen l'ambient com les pastilles de sabó que posaven les àvies dins els calaixos de la roba blanca. L'home és absent d'aquests paisatges. Segurament perquè no els faci malbé amb la seva ambició. La mar que els presideix podria ser perfectament la imatge d'aquell últim reducte d'esperança que ens queda. D'un futur menys mesquí i més habitable del que ara tenim en perspectiva i, al qual, Antoni Mas, encara no ha renunciat del tot. D'aquí que, adesiara, trenqui la línia de l'horitzó - entre blau i blau - amb esparpells de claror que volen ser utopies o possibilitats.

Els interiors, en canvi, no contenen aquestes notes d'optimisme. Són escenaris íntims, d'una bellesa irreal i malaltissa. Atmosferes presidides pels secrets de la llum que, d'alguna manera, forma part del tema de cada obra, juntament amb els mobles, les parets, els objectes d'adorn, la riquesa geomètrica dels trespols de rajoles i les teles de diferents textures, colors i funcionalitats. A vegades, tot això, apareix en

un ordre estudiat i escenogràfic. Altres, entre missatges de desfeta i abandonament: caps de cartró buides, taques d'humitat, draps que cobreixen el mobiliari com una mortalla, quadres amuntegats amb desídia, una rosa que es comença a esfullar. És impossible contemplar aquestes obres sense relacionar-les amb l'acció implacable del pas del temps, amb un clar sentiment d'indefensió individual i col·lectiva. A base d'elements malenconiosos i residuals, ens parlen d'un món petit burgès i d'una mentalitat que ja no existeixen. Ni els velluts, els marbres, la marqueteria han pogut evitar el naufragi.

Una altra cosa és quan aquests interiors esdevenen un simple volum per emmarcar la figura humana. Amb la excepció dels retrats i dels autoretrats, en aquests casos, els personatges són figures eminentment anònimes que ens donen l'esquena o oculten el rostre. Es tracta, generalment, de dones joves, presentades amb un cert recolliment; dones dels nostres dies, però distants. No és gens fàcil imaginar què miren o endevinar què pensen. Els seus posats tant poden passar per indolents com per contemplatius.

Inevitablement ens fan sentir inquietos i confusos. És una sensació que, difícilment, podem evitar. Fet i fet, homes o dones; envoltats de parets, de natura o convertits, ells mateixos, en escenari, els personatges d'Antoni Mas, amb els rostres ocults o seccionats o imprecisos, ens recorden, poc o molt, els nivells de soledat, d'ambigüitat, d'incomunicació a què hem hagut d'habituar les nostres vides.

Generalment, darrera els traços amables dels olis, dels pastels, de les tèmperes, dels acrílics d'Antoni Mas s'oculten les contradiccions i la desorientació que presideixen aquesta època i el seu càncer moral. Ni les natures mortes, tan líriques, tan perfumades, - un lliri, una fruita, un brodat, una randa - deixen de generar tensió. Per separat, poden semblar un simple intent de superació plàstica. O jocs d'amor entre la llum, els colors i les formes. En conjunt segueixen essent testimonials i dialèctiques. Basta dir que quasi totes emergeixen d'un fons indefinit, que ens parla d'un futur problemàtic i d'horitzons barrats. O esmentar la presència obsessiva dels texans, que podrien ser perfectament la metàfora de tot una generació i de les seves paradoxes.

L'autèntica bellesa no té res d'ensucrada ni de passiva. La pintura d'Antoni Mas és un nou exemple a favor d'aquesta tesi. Una pintura que també és un tractat d'amor amb blaus i ocres. No és cap contradicció que acabi per provocar-nos una certa angoixa. Pel que, fins ara, s'ha dit, i perquè, tanmateix, no podem evitar de recordar que tot allò que és bell desapareix.

Antoni Vidal Ferrando

*“...els pinzells d’Antoni Mas dialoguen
amb els contorns de la mar de sa Ràpita”*

ANTONI MAS ha exposat *OBRES 1983-2006*, entre el 23 de novembre de 2006 i el 14 de gener de 2007, en el Casal Balaguer de Palma

S'Esclop 1999 - 2007, 8e aniversari

S'Esclop
Quadern cultural 32

ISBN 84-1697730-5

9 788416 977307

Eduard Vich